

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HABURA NA
OBDOBIE 2015 - 2023**
(Aktualizácia s predĺžením platnosti)

Názov:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Habura na roky 2015 - 2023
Územné vymedzenie :	Prešovský kraj, okres Medzilaborce, obec Habura
Dátum schválenia PHSR:	
Obdobie platnosti:	2015 - 2023
Verzia	1.0

1	Úvod.....	4
2	Základné informácie o obci	8
2.1	História obce	8
2.2	Geografická poloha	9
2.3	Prírodné pomery a klíma	9
2.4	Krajinná štruktúra.....	14
3	Analytická časť	15
3.1	Analýza vnútorného prostredia	15
3.1.1	Demografia.....	15
3.1.2	Bývanie.....	17
3.1.3	Trh práce a nezamestnanosť	17
3.1.4	Občianska a technická vybavenosť	20
3.1.4.1	Občianska vybavenosť	20
3.1.4.1.1	Vzdelávanie	20
3.1.4.1.2	Šport a športové zariadenia.....	20
3.1.4.1.3	Zdravotníctvo.....	20
3.1.4.1.4	Sociálne služby	20
3.1.4.1.5	Cestovný ruch a rekreácia.....	21
3.1.4.1.6	Kultúrne inštitúcie a kultúrne pamiatky	21
3.1.4.2	Technická infraštruktúra	22
3.1.4.2.1	Cestná sieť a dopravné systémy	22
3.1.4.2.2	Vodné hospodárstvo	22
3.1.4.2.3	Energetické hospodárstvo.....	22
3.1.4.2.4	Telekomunikácie	22
3.1.4.2.5	Odpadové hospodárstvo	23
3.1.4.3	Štandardy minimálnej vybavenosti obce	24
3.2	Analýza vonkajšieho prostredia	25
3.3	Zhodnotenie súčasného stavu územia - SWOT analýza	30
3.4	IDENTIFIKÁCIA POTRIEB A MOŽNOSTÍ ROZVOJA:.....	33
4	STRATEGICKÁ ČASŤ.....	34
5	PROGRAMOVÁ ČASŤ.....	35
5.1	Ukazovatele.....	36
5.2	Projektové zámery.....	38

5.1	Projektové zámery so spracovanou štúdiou / projektovou dokumentáciou / vydanými povoleniami	41
6	REALIZAČNÁ ČASŤ	46
6.1	Akčný plán	46
7	FINANČNÁ ČASŤ.....	48
8	Záver	51
9	Použité zdroje.....	52
Tabuľka 1.	Formulár Ú1 - Harmonogram spracovania.....	4
Tabuľka 2.	Proces spracovania	5
Tabuľka 3.	Prehľad operačných programov a riadiacich orgánov	7
Tabuľka 4.	Základná charakteristika obce (k 31.12.2014).....	8
Tabuľka 5.	Výmera územia obce v hektároch.....	14
Tabuľka 6.	Vývoj počtu obyvateľ podľa pohlavia	15
Tabuľka 7.	Pohyb obyvateľstva (2005-2014)	15
Tabuľka 8.	Byty podľa typu budov	17
Tabuľka 9.	Miera evidovanej nezamestnanosti (v %).....	18
Tabuľka 10.	Evidovaní uchádzači o zamestnanie v obci	18
Tabuľka 11.	Trvalo bývajúce obyvateľstvo podľa ekonomickej aktivity	18
Tabuľka 12.	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo, odvetvia ekonomickej činnosti rok 2011....	18
Tabuľka 13.	Vybavenosť obce	24
Graf 1.	Vývoj počtu obyvateľov od roku 2005 do roku 2014.....	15
Graf 2.	Veková štruktúra obyvateľstva (2014)	15
Graf 3.	Národnostné zloženie obyvateľov obce	16
Graf 4.	Obyvateľstvo obce podľa vierovyznania obyvateľov	16
Graf 5.	Obyvateľstvo podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania.....	17
Obrázok 1.	Kvalita životného prostredia - zaťaženie okresov stresovými faktormi.....	14

1 Úvod

V súlade so zákonom NR SR č. 309/2014, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja, obec Habura aktualizuje strednodobý strategický dokument s názvom Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Habura s výhľadom do roku 2023 (ďalej len PHSR). Tento dokument na základe spracovania aktuálnych a relevantných štatistických údajov, ako aj verifikovaných údajov, výstupov z analytickej časti, SWOT analýzy a identifikovaných potrieb – predpokladov rozvoja, navrhne stratégiu rozvoja obce. Stratégia, ktorej ciele a priority budú stanovené s ohľadom na existujúci vnútorný potenciál, bude rešpektovať reálne možnosti čo najefektívnejšieho využitia a zhodnotenia definovaných endogénnych zdrojov s cieľom rozvoja miestnej ekonomiky, jedného z predpokladov dosiahnutia vyššej kvality života obyvateľov.

Obsah PHSR je definovaný nasledovne:

Analytická časť je založená na databáze informácií a ukazovateľov, obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce s väzbami na širšie územie a odhad budúceho vývoja, možné riziká a ohrozenia, ako aj príležitosti vo využívaní vnútorného potenciálu územia.

Strategická časť definuje stratégiu rozvoja obce pričom zohľadňuje jeho vnútorné špecifiká a stanovuje strategický a špecifické ciele a priority rozvoja obce pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia obce.

Programová časť obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce.

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov.

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obce.

PHSR bol spracovávaný v priebehu roku 2015

Tabuľka 1. Formulár Ú1 - Harmonogram spracovania

	2015			2016
Termín	X	XI	XII	I.
Prípravná fáza				
Analytická časť				
Strategická časť				
Programová časť				
Realizačná časť				
Finančná časť				
Finalizácia, schvaľovanie, SEA				

Tabuľka 2. Proces spracovania

Zapojenie aktérov regionálneho rozvoja	<ul style="list-style-type: none"> - externou spoločnosťou - v spolupráci: <ul style="list-style-type: none"> o s externými odborníkmi o so starostom obce o so zamestnancami obce - konzultovaný: <ul style="list-style-type: none"> o s poslancami OZ - pripomienkovaný: <ul style="list-style-type: none"> o širokou verejnosťou
Zapojenie verejnosti	<ul style="list-style-type: none"> - prostredníctvom online dotazníkového prieskumu na webovej stránke obce, - vyplnením distribuovaného dotazníka v tlačenej podobe - možnosťou konzultácií na OcÚ
Zohľadnenie názorov verejnosti	<ul style="list-style-type: none"> - zapracovanie výstupov z dotazníkového prieskumu do pripravovaného dokumentu
Publicita	<ul style="list-style-type: none"> - informácie zverejňované na webovej stránke - informácie zverejňované na úradnej tabuli - informácie poskytované na zasadnutiach OZ
Financovanie spracovania	<ul style="list-style-type: none"> - z rozpočtu obce

Obec Habura plánuje prostredníctvom intervencií do územia v programovom období 2014 – 2020 definovaných v tomto dokumente komplementárne nadviazať na ďalšie programy, stratégie, plány a koncepcie, ktoré zameraním svojich intervencií môžu prispieť k dosahovaniu cieľov a rastu konkurencieschopnosti obce.

Svojím tematickým zameraním bude PHSR v nadväznosti a doplnkovosti s nasledujúcimi aktuálnymi / pripravovanými dokumentmi:

miestna úroveň:

- Plán komunitných služieb
- Stratégia CLLD

úroveň PSK:

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja PSK na obdobie 2008-2015, sprac. 2008, aktualizovaná verzia sprac. 2010
- Koncepcia rozvoja sociálnych služieb na území PSK, 2009, dodatok 2011
- Program rozvoja vidieka PSK, 2015
- Rozvojová stratégia PSK pre cestovný ruch, 2009
- Stratégia PSK pre podporu a rozvoj podnikania, 2009
- Analytická štúdia efektívnosti pri využívaní energií v zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti PSK, rozpracované 2015
- Program energetického manažmentu PSK, rozpracované 2015

- Stratégia destinačného marketingu cestovného ruchu PSK, Prešov, 2014
- Generel dopravnej infraštruktúry, rozpracované 2015
- Koncepcia rozvoja sociálnych služieb na území PSK, 2009, dodatok sprac. 2011
- Koncepcia rozvoja informačného systému PSK, 2009
- Stratégia rozvoja a údržby ciest II. a III. triedy, 2014
- Program odpadového hospodárstva Prešovského kraja na roky 2011 – 2015, sprac. 2013
- Regionálna integrovaná územná stratégia PSK, rozpracované 2015
- Regionálna stratégia výchovy a vzdelávania na území PSK na obdobie 2013 – 2015

národná úroveň

- Partnerská dohoda SR 2014-2020
- Národná stratégia regionálneho rozvoja SR
- Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja SR
- Stratégia, zásady a priority štátnej environmentálnej politiky
- Stratégia rozvoja dopravy SR do roku 2020
- Národný program reforiem Slovenskej republiky 2013
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 v znení KURS 2011 – Zmeny a doplnky č. 1 KURS 2001
- Program stability Slovenskej republiky na roky 2012 až 2015
- Operačné programy SR financované z Európskych štrukturálnych a investičných fondov na programové obdobie 2014 – 2020
- Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2012 – 2016
- Národný strategický plán rozvoja vidieka pre programové obdobie 2007 – 2013
- Program rozvoja vidieka 2014-2020
- Národná stratégia ochrany biodiverzity na Slovensku
- Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2011 - 2015
- Koncepcia vodohospodárskej politiky SR do roku 2015
- Národný strategický plán rybného hospodárstva SR 2007 - 2013
- Operačné programy SR na programové obdobie 2007 – 2013
- Stratégia celoživotného vzdelávania a poradenstva
- Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014-2020
- Zákon NR SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja
- Zákon o posudzovaní vplyvov na životné prostredie č. 24/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov

nadnárodná úroveň

- Stratégia Európa 2020
- Program cezhraničnej spolupráce Poľsko – Slovenská republika 2014-2020

Prostredníctvom výziev v rámci jednotlivých operačných programov budú môcť žiadatelia/prijímatelia získať nenávratný finančný príspevok na realizáciu aktivít v oblastiach stanovených v súlade s cieľmi Slovenskej republiky rešpektujúcich ciele EÚ.

Tabuľka 3. Prehľad operačných programov a riadiacich orgánov

Operačný program	Riadiaci orgán
Ľudské zdroje (ĽZ)	MPSVR SR
Kvalita životného prostredia (KŽP)	MŽP SR
Integrovaný ROP (IROP)	MPaRV SR
Efektívna verejná správa (EVS)	MV SR
Rozvoj vidieka	MPaRV SR
Výskum a inovácie (VaI)	MŠVVŠ SR
Integrovaná infraštruktúra (II)	MDVRR SR
Technická pomoc (TP)	ÚV SR
Európska územná spolupráca: <u>Program cezhraničnej spolupráce:</u> Poľsko – Slovenská spolupráca ENI Maďarsko – Slovensko – Rumunsko – Ukrajina 2014 – 2020 <u>Program nadnárodnej spolupráce</u> Stratégia Európa ETC Dunaj <u>Programy medziregionálnej spolupráce</u> <u>INTERREG</u> <u>ESPON</u> <u>URBACT</u>	MPaRV SR ÚV SR MH SR MDVRR SR MDVRR SR

2 Základné informácie o obci

Tabuľka 4. Základná charakteristika obce (k 31.12.2014)

Kód obce	520187
Názov okresu	Medzilaborce
Názov kraja	Prešovský samosprávny kraj
Štatút obce	obec
PSČ	067 52
Telefónne smerové číslo	057
Prvá písomná zmienka o obci rok	1543
Celková výmera územia obce [ha]	2781,98
Počet obyvateľov	513
Hustota obyvateľstva na km²	18,44

2.1 História obce

Najstaršia písomná správa o Habure je z roku 1543. Spolu s ďalšími obcami humenského panstva sa dostala do písomností v dôsledku rodinného sporu medzi Jurajom a Antonom Drugetom. Od tohto roku fakticky až do konca 19. storočia sa jej názov nikdy nemenil. Už o tri roky od prvej písomnej zmienky sa s Haburou stretávame v portálnom súpise humenského panstva z roku 1546. K významnej administratívno-správnej úprave došlo na humenskom panstve roku 1631. Drugetovci rozdelili svoje panstvo na štyri dištrikty, obvody, na čelo ktorých postavili krajiníkov, ktorí vo valašských obciach plnili funkciu vojvodov. Habura bola zadelená do obvodu, ktorý pozostával z 24 obcí.

Rusínske obyvateľstvo bolo okolo polovice sedemnásteho storočia podriadené pravoslávnej cirkvi na severovýchode Uhorska podľa vzoru brestskej únie katolicizmu. Novovzniknutá uniatska cirkev dostala názov gréckokatolícka a dovtedajší pravoslávni popi dostali koncom 18. storočia oficiálny titul farár. V Habure mali drevený kostolík. Murovaný, zasvätený Michalovi Archanjelovi, bol postavený v roku 1740. Fara patrila do Laboreckého obvodu prešovskej gréckokatolíckej diecézy (zriadenej v roku 1816).

V roku 1703 František II., za jeho podporu v protihabsburskom povstaní, prisľúbil poddaným slobodu. Známa je účasť rusínskeho obyvateľstva v povstaniach po boku kurucov. V druhej polovici sedemnásteho storočia poddaní často utekali do južných častí Zemplínskej župy, ale i do žúp susedných, niekedy i na majetky poľskej šľachty a známe sú prípady úteku do susedných panstiev (ak im zemepán poskytol určité výhody). Tieto úteky pokračovali i v prvej polovici 18. storočia. Národnostné zloženie obyvateľstva Habury bolo v priebehu 18. storočia relatívne homogénne. Postupné sťahovanie sa židovského obyvateľstva do okolia

obce prinieslo skúsenosti s obchodovaním. Od roku 1703 v Habure vzrástol počet urbárskeho obyvateľstva, ale žili tam aj remeselníci, sluhovia a prisťahovalci iných národností. Od roku 1804 je k dispozícii súpis sedliakov a želiarov obce Habury, v ktorom je uvedených 158 sedliackych rodín a štyri želiarske rodiny, obývajúce 161 domov. Údaje za Zemplínsku stolicu potvrdzujú, že počet želiarov - bezzemkov tvoril až 47 % poddanského stavu. Na dokreslenie sa uvádza, že urbárska pôda predstavovala len 17% z celkovej úžitkovej pôdy v stolici. Potreba riešiť roľnícku otázku sa dostala do popredia osobitne naliehavo v letných mesiacoch roku 1831, keď vypuklo roľnícke povstanie. Boje prvej svetovej vojny sa nevyhli ani obci Habura. V jari 1915 bola obec úplne zničená. Aj túto obec ťažko poznačila 2. svetová vojna, najmä prelomové boje v Karpatoch, medzi vojskami sovietskeho 3. horského zboru generálmajora Vedenina a jednotky nemeckého Wehrmachtu z armádnej skupiny Heinrici. Obyvateľstvo obce sa v minulosti živilo prevažne poľnohospodárstvom, prácou v lese a chovom oviec. Výraznejšia zmena v profesijnom zameraní občanov nastala až po druhej svetovej vojne. Väčšina obyvateľov pracovala v službách, prípadne dochádzala do priemyselných podnikov v Medzilaborciach a v Humennom.

2.2 Geografická poloha

Obec Habura sa nachádza v severovýchodnej časti Prešovského samosprávneho kraja v okrese Medzilaborce. Kataster obce sa rozkladá v severnej časti okresu Medzilaborce, približne 7 km od mesta Medzilaborce. Zo severozápadu susedí s katastrálnym územím obce Čertižné, z juhozápadu s katastrami Driečna a Miková, z juhovýchodu s katastrálnym územím obce Kalinov. Na severovýchode katastra sa nachádza štátna hranica s Poľskom. Povrch katastra je výrazne členitý. Najnižší bod katastra sa nachádza v nadmorskej výške 350 m.n.m a najvyšší 700 m.n.m. Stred obce leží približne vo výške 387m.n.m.

2.3 Prírodné pomery a klíma

Klíma

Prešovský kraj má najchladnejšie a najdaždivejšie podnebie na Slovensku, avšak klimatické podmienky sa v jednotlivých regiónoch líšia.

Katastrálne územie obce sa nachádza v severnej časti okresu, ktorú radíme do chladnej klimatickej oblasti. Nižšie položené územia okresu radíme do mierne teplej a najnižšie do teplej klimatickej oblasti. Priemerná ročná teplota je 7,3°C, úhrn priemerných ročných zrážok je 776 mm.

Prevažná časť katastrálneho územia obce Habura spadá podľa klimateckej klasifikácie do mierne teplej oblasti, okrsok mierne teplý, veľmi vlhký vrchovinový.

Do severnej, severovýchodnej časti a južnej časti v okolí alúvia Laborca zasahuje chladná oblasť, okrsok mierne chladný.

- Priemer ročných teplôt sa pohybuje okolo 4 až 7°C
- Priemerná teplota vzduchu v januári: - 4 až - 6 °C
- Priemerná teplota vzduchu v júli: 16 °C
- Priemerný počet vykurovacích dní v roku: 240 – 280
- Priemerný počet letných dní v roku: 36
- Priemerný počet mrazivých dní v roku: 127
- Dlhodobý ročný priemer atmosférických zrážok: 800 – 900 mm, /v severnej severovýchodnej a v južnej časti do 1000 mm/
- Priemerný úhrn zrážok v januári: 50 mm
- Priemerný úhrn zrážok v júli: 100 mm
- Priemerný počet dní v roku so snehovou pokrývkou: 80-100
- Priemerný výška snehovej pokrývky: 19,7 cm

V oblasti prevládajú severné a južné vetry s priemernou rýchlosťou do 8 m s v priemere do 25 % ročne. Bezvetrie v tejto lokalite je v priemere okolo 24 % ročne.

Geologická stavba územia

Laborecká vrchovina, v ktorej sa nachádza celé územie, je typom flyšového pásma s príkrovovo-vrásovou stavbou. Na vnútornej juhozápadnej strane ju budujú prvky magurského flyšu račianskej jednotky, tvorené vrchnokriedovými až oligocénnymi ílovcami a pieskovecami. Vonkajšia pohraničná časť pohoria patrí k vonkajšiemu flyšu, k dukelským vrstvám. Pohraničný chrbát budujú vrchnokriedové až paleocénne inoceramové vrstvy. Reliéf Laboreckej vrchoviny sa vyznačuje silnou koreláciou s odolnosťou hornín. Prevahu v nej majú paleogénne flyšové súvrstvia s rozličným zastúpením vrstiev pieskovcov, ílovcov a slieňovcov. Podobné zloženie majú aj flyšové kriedové súvrstvia. Na dne širších dolín riek sú nivné usadeniny. Reliéf je typický pre flyšové pohoria. Na miestach s odolnejšími pieskovecami vyčnievajú chrbty. Tam, kde sú menej odolné ílovce a slieňovce, sú vodou vyhlbené dlhé erózne brázdy. Geologický podklad väčšiny územia tvoria paleogénne sedimenty flyšového pásma, iba v najsevernejšej pohraničnej časti zasahujú mezozoické horniny centrálného bradlového a flyšového pásma.

V geologicky pomerne chudobnej oblasti územia sa nenachádzajú nerastné suroviny. Miestne malé zdroje štrkopieskov na nive Laborca a tehliarske hliny sa priemyselne nevyužívajú. Miestami je zaznamenaný nevýznamný výskyt ropy sprevádzaný i výskytom zemného plynu.

Chránené územia

Katastrálne územie obce patrí do CHKO Východné Karpaty (veľkoplošné chránené územie). CHKO Východné Karpaty tvorí severozápadnú prihraničnú časť z územia pôvodnej chránenej krajinskej oblasti, ktorá nebola začlenená do národného parku Poloniny. Územie je budované flyšovými súvrstviami, najmä ílovcami a pieskovecami.

Oblasť sa vyznačuje bohatými lesmi, ktoré sú hlavným ekostabilizačným prvkom krajiny a vhodným prostredím pre rastlinstvo i živočíšstvo viazané na lesné prostredie. V jej maloplošných chránených územiach sú zachované prirodzené jedľové bučiny situované na flyšových svahoch Laboreckej vrchoviny. V ich bohatom bylinnom kryte sa vyskytuje kostrava horská, ostružina srstnatá, lipkavec marinkový .

Obec taktiež patrí medzi obce, na území ktorých sa nachádza chránené vtáčie územie Laborecká vrchovina. Územie CHVÚ sa nachádza na katastrálnych územiach vybraných obcí v okrese Humenné, Medzilaborce, Stropkov, Svidník.

Prírodné bohatstvo Chráneného vtáčieho územia Laborecká vrchovina je mimoriadne cenné z hľadiska zachovalosti lesných porastov, ktoré tvoria takmer polovicu rozlohy územia. Impozantná je predovšetkým pralesovitá štruktúra s pôvodným zložením lesných spoločenstiev. Významné sú zachovalé porasty mohutných starých bukov a porastové zmesi buka a dnes už vzácnej jedle bielej, javorom horským, brestom horským, či jaseňom štíhlým. Staré lesné porasty, bohaté na množstvo bŕtlavých stromov či dutín vytesaných dŕaťami, sú domovom dnes už vzácných druhov dravcov a taktiež domovom sovy. Významnú časť územia (cca 30 %) tvorí aj mozaikovitá poľnohospodárska krajina spolu s lúkami a pasienkami, ktoré poskytujú vhodné biotopy pre ďalšie chránené druhy vtákov. Práve pre tieto prírodné hodnoty bola Laborecká vrchovina zahrnutá medzi 38 chránených vtáčích území. (Zdroj: www.dravce.sk)

Prírodná rezervácia Pod Demjatou sa nachádza v doline Hlbokého potoka na hranici katastrov obcí Habura a Kalinov. Územie Pod Demjatou bolo za prírodnú rezerváciu vyhlásené roku 1986 MK SR. Patrí do územia CHKO Východné Karpaty. Na území PR Pod Demjatou o výmere 2,04 ha je chránený spoločný výskyt štyroch druhov plavúňov na flyšovom podklade Laboreckej vrchoviny: plavúnika splošteného, chvostníka jedľovitého, plavúňa pučivého a

plavúňa obyčajného. Z významných druhov kvetnatých bučín tu rastie lipkavec okrúhlostý. Lokalita na lesnom pôdnom fonde má mierne vlnitý reliéf, miestami so značným sklonom (až 55 stupňov) k potoku. (www.kalinov.net)

Vodstvo

Laborecká vrchovina patrí k úmoriu Čierneho mora. Laboreckú vrchovinu odvodňuje rieka Laborec a čiastočne Ondava. Laborec má významnejšie ľavostranné prítoky než pravostranné. Laborec je 135 km dlhý pravostranný prítok Latorice. Pramení v Nízkych Beskydách nad obcou Čertižné vo výške okolo 730 m n. m., tečie južným smerom a pod obcou Oborín vo výške 94 m n. m. ústi do Latorice. Väčšie prítoky z ľavej strany Udava a Cirocha, vytvárajú s hlavným tokom nad Humenným vejár. Po prechode Brekovskou bránou preteká Laborec Východoslovenskou nížinou a 16 km nad ústím do Latorice priberá z ľavej strany veľký prítok Uh. Plocha povodia je 4 522 km². Sklon hornej časti toku až po Humenné sa pohybuje v rozmedzí 7-9%, v dolnej časti sa znižuje až na 0,7%.

Katastrálne územie spadá do povodia rieky Laborec a celkovo zaberá viac ako 19 ha obvodu PPÚ s dĺžkou cca 3,3 km.

Celkovo obvodom preteká *7 hlavných vodných tokov, 10 vedľajších vodných tokov* a jeden krytý *hydromelioračný kanál - K 1 HIM 5402083003*, rieka Laborec – hlavný recipient územia, tok Bzovatý zo svojimi prítokmi, Leštinský potok, označovaný aj ako Norišnianka, HT-4 Drapalka označovaná aj ako Mrazenec, Borovský potok nachádzajúci sa v juhovýchodnej časti územia a vlievajúci sa do Laborca mimo k. ú. Habura, potok Habura, významný recipient územia o dĺžke cca 6 km, potok Slížov označovaný aj ako Haburka.

Podzemné vody

Územie má malé zásoby podzemnej vody, čo vyplýva z vlastností paleogénu. Významnejšími zdrojmi vody sú podzemné vody blízkeho kvartéru. Sú viazané najmä na nivné sedimenty štrkov a pieskov. V priepustných flyšových vrstvách sa zachovali zásoby vody morského pôvodu, medzi ktorými prevládajú naftové soľanky.

Obec Habura má vlastný zdroj na dodávku pitnej vody. Zabezpečený je troma vodojemami a vodovodným potrubím o dĺžke cca 2500 m. V severovýchodnej časti územia v blízkosti štátnej hranice s Poľskom sa nachádza ešte jeden vodojem, ktorý slúžil a v budúcnosti naďalej bude slúžiť na zabezpečenie vodného režimu pre areál starého PD.

Pôda

Pôdy v údolí rieky Laborec a v južnej časti katastrálneho územia tvoria kambizeme prevažne nasýtené, východnú a severovýchodnú časť katastrálneho územia kambizeme pseudoglejové kyslé, zo zvetralín rôznych hornín. Priepustnosť pôd je stredná, retenčná schopnosť pôd je stredná až veľká.

Z hľadiska zrnitosti sú pôdy v katastrálnom území prevažne hlinité až ílovito-hlinité, v severovýchodnej časti katastrálneho územia piesčito-hlinité.

Potenciál poľnohospodárskeho využívania pôdnoekologických oblastí a regiónov je v katastrálnom území nízky. Územie sa nachádza väčšinou v pôdach plytkých a stredne hlbokých. Z hľadiska kategorizácie lesov podľa funkcií sú v katastrálnom území zastúpené prevažne ochranné lesy s kvalitou pôdy 0 a hĺbkou jej skrývky bez významu. Prevláda severovýchodná a severozápadná expozícia.

cca 27% - kambizeme pseudoglejové na flyši, stredne ťažké

cca 26% - kambizeme pseudoglejové na flyši, ťažké až veľmi ťažké

cca 14% - kambizeme (typ)plytké na flyši, stredne ťažké až ťažké (veľmi ťažké)

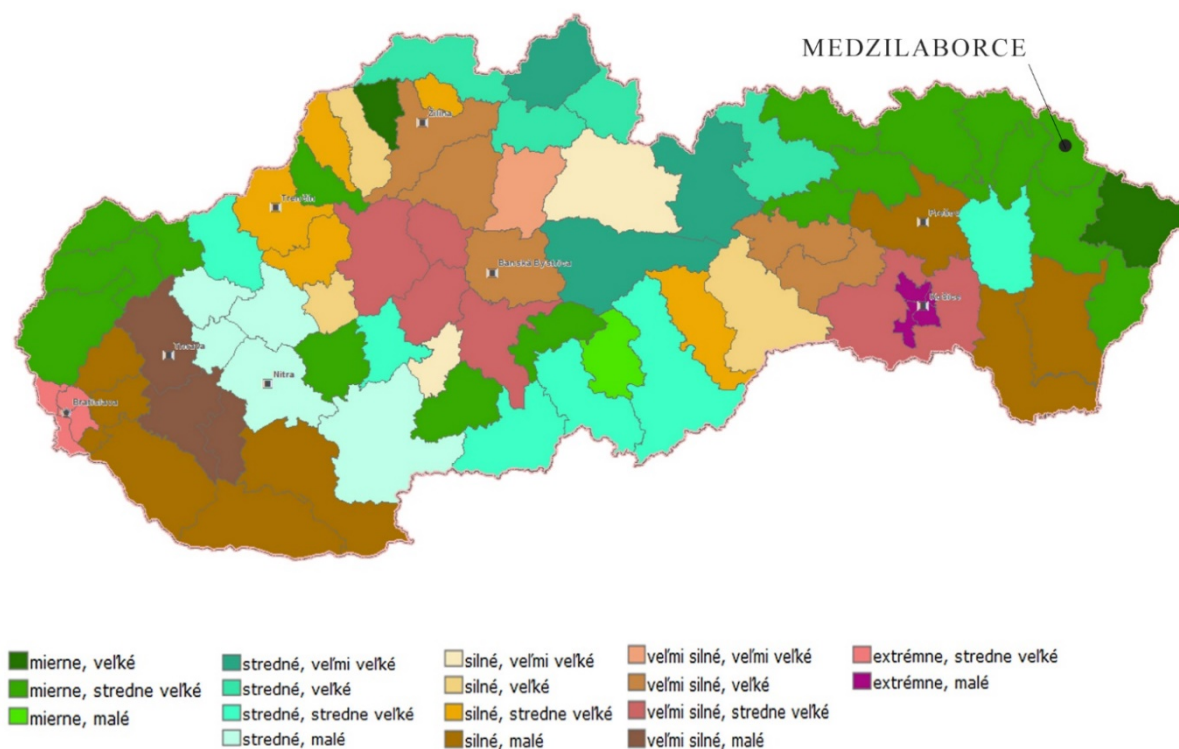
cca 24% - kambizeme (typ)na flyši, na výrazných svahoch: 12° - 25°, stredne ťažké až ťažké
Skeletovitost' terénu - pôdy slabo až stredne skeletovité.

Hĺbka pôdneho krytu na poľnohospodárskej pôde - pôdy plytké až stredne hlboké 30-60cm. V území prevláda pôda hlinitá až ílovitohlinitá. V lesných ekosystémoch je to prevažne kategória piesočnatohlinité.

Celkovo obvod PPÚ Habura na lesných pozemkoch je rozdelený do 353 lesných dielcov. Podiel lesných pozemkov v obvode PÚ je 1449 ha s percentuálnym podielom okolo 54 %. Celkovo je v lesných ekosystémoch zaznamenaných 68 druhov najbežnejších vyšších rastlín, z toho 18 druhov stromov, 8 druhov krov a 42 druhov bylín. Lesné porasty majú priaznivú vekovú štruktúru, cca 76 % drevín má nad 60 rokov. Lesy v obvode PPÚ Habura sú vo väčšine hospodárske lesy.

Obrázok 1. Kvalita životného prostredia - zaťaženie okresov stresovými faktormi

2.4 Krajinná štruktúra

Viac než polovicu katastrálneho územia obce (1406,88ha) tvoria lesné pozemky. Veľkou výmerou sú zastúpené aj trvalé trávnaté porasty, ktoré tvoria 34% z celkovej výmery katastra.

Tabuľka 5. Výmera územia obce v hektároch

Výmera územia obce v hektároch					
Celková výmera územia obce	Poľnohospodárska pôda				
	Spolu	Orná pôda	Záhrada	Ovocný sad	Trvalý trávny porast
	1226,42	255,05	21,82	0,00	949,55
2781,98	Nepoľnohospodárska pôda				
	Spolu	Lesný pozemok	Vodná plocha	Zastavaná plocha a nádvorie	Ostatná plocha
	1555,56	1406,88	50,02	61,00	37,66

Zdroj: ŠÚ SR

3 Analytická časť

3.1 Analýza vnútorného prostredia

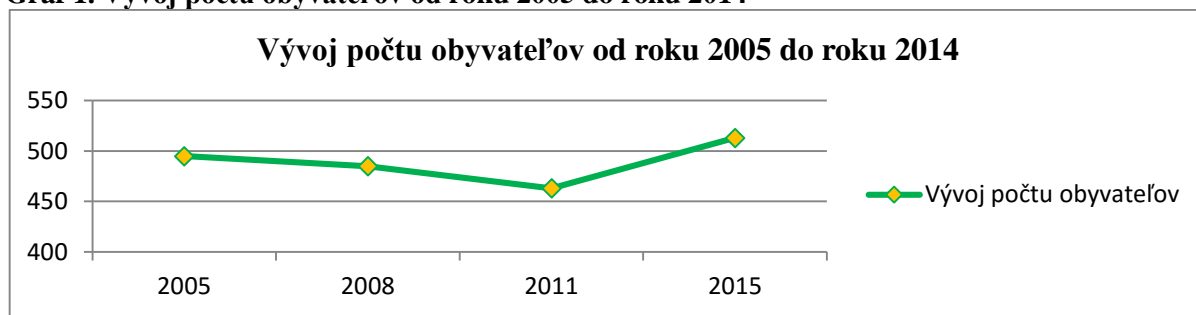
3.1.1 Demografia

Vývoj počtu trvalo bývajúceho obyvateľstva

Tabuľka 6. Vývoj počtu obyvateľ podľa pohlavia

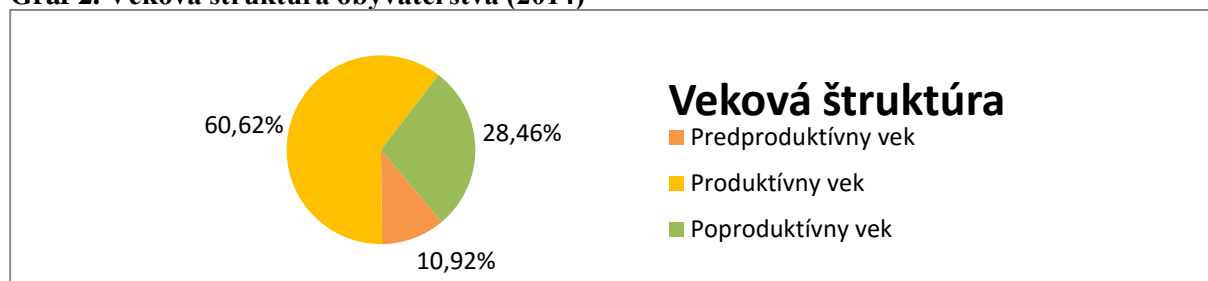
Rok	Muži	Ženy	Spolu	Priemerný vek
2005	237	258	495	46,59
2008	235	250	485	46,94
2011	231	232	463	46,86
2014	262	251	513	47,72

Graf 1. Vývoj počtu obyvateľov od roku 2005 do roku 2014

Zdroj: ŠÚ SR údaje k 31.12

Graf 2. Veková štruktúra obyvateľstva (2014)

Ukazovateľ	Počet	%
Predproduktívny vek	56	10,92
Produktívny vek	311	60,62
Poproduktívny vek	146	28,46

Zdroj: ŠÚ SR

Najväčšiu časť obyvateľov obce tvoria obyvatelia v produktívnom veku.

Tabuľka 7. Pohyb obyvateľstva (2005-2014)

Ukazovateľ	Počet v rokoch			
	2005	2008	2011	2014
Natalita	8	5	5	1

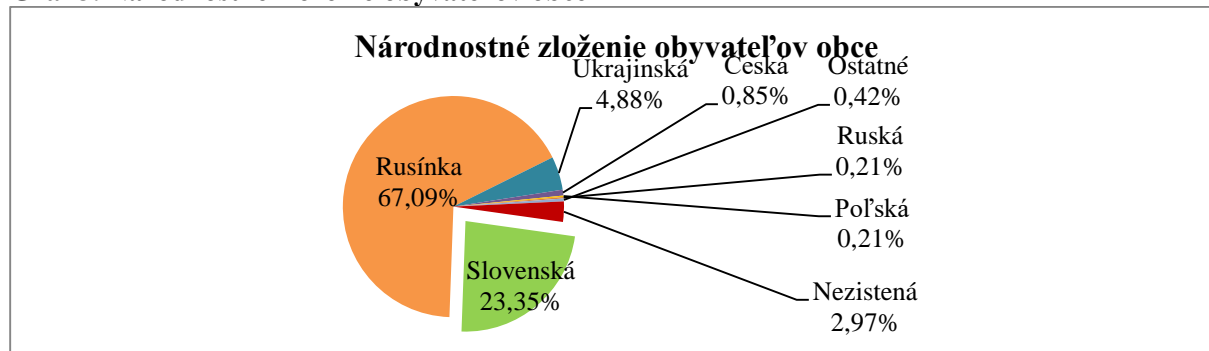

Mortalita	5	5	12	9
Prist'ahovaní	9	17	7	27
Vyst'ahovaní	0	8	16	7
Celkový prírastok	12	9	-16	11

Zdroj: ŠÚ SR

Graf 3. Národnostné zloženie obyvateľov obce

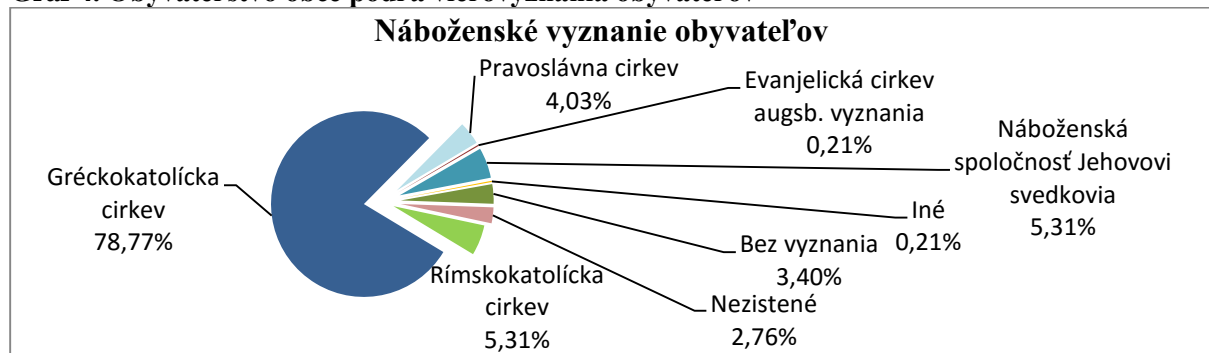

Slovenská	Rusínska	Ukrajinská	Česká	Poľská	Ruská	Ostatné	Nezistená
110	316	23	4	1	1	2	14

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Majoritu tvoria podľa údajov z SODB 2011 obyvatelia, ktorí sa hlásia k rusínskej národnosti (67,09% z celkového počtu obyvateľov). Druhou najviac zastúpenou národnosťou je slovenská národnosť. K nej sa hlási celkovo 23,35% obyvateľov obce.

Graf 4. Obyvateľstvo obce podľa vierovyznania obyvateľov

Rímskokatolícka cirkev	Gréckokatolícka cirkev	Pravoslávna cirkev	Evanjelická cirkev augsb. vyznania	Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	Iné	Bez vierovyznania	Nezistené
25	371	19	1	25	1	16	13

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

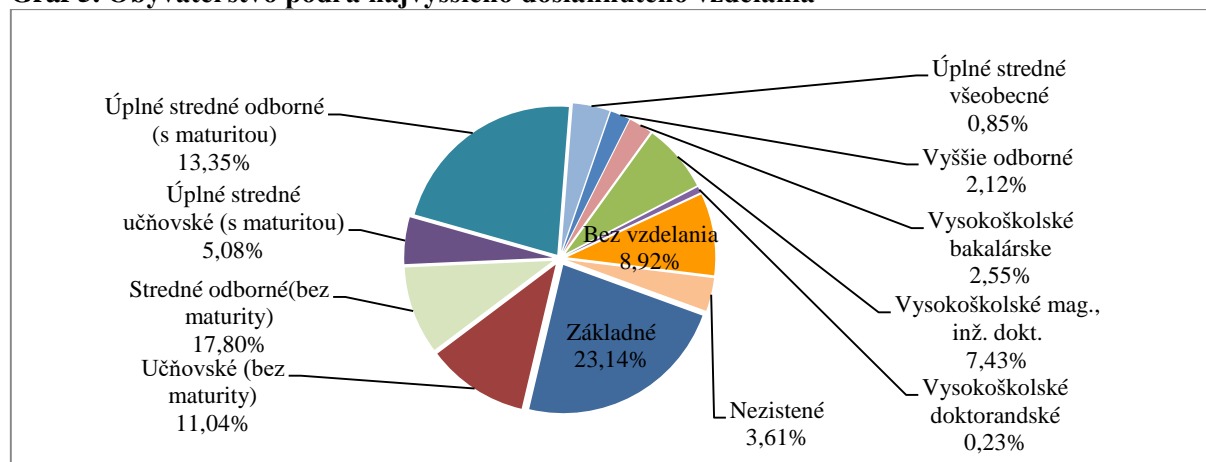
V náboženskom vyznaní obyvateľov dominuje gréckokatolícke vierovyznanie. Toto vyznanie tvorí v porovnaní s ostatnými 78,77%. V obci sa obyvatelia taktiež hlásia

ku Rímskokatolíckej cirkvi, Pravoslávnej cirkvi, Náboženskej spoločnosti Jehovovi svedkovia a nižším percentom sú zastúpené iné vierovyznania.

Graf 5. Obyvateľstvo podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania

Základné	Učňovské (bez maturity)	Stredné odborné (bez maturity)	Úplné stredné učňovské (s maturitou)	Úplné stredné odborné (s maturitou)	Úplné stredné všeobecné	Vyššie odborné	Vysokoškolské bakalárske	Vysokoškolské mag., inž. dokt.	Vysokoškolské doktorandské	Bez vzdelania	Nezistené
109	52	45	24	103	19	10	12	35	3	42	17

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

3.1.2 Bývanie

Tabuľka 8. Byty podľa typu budov

SODB 2011	Byty v budovách s jedným bytom	Byty v budovách s dvoma bytmi	Byty v budovách s tromi alebo viac bytmi
Počet			

Zdroj: SODB 2011

3.1.3 Trh práce a nezamestnanosť

Vývoj miery nezamestnanosti od roku 2009 naznačuje, že nezamestnanosť je v okrese Medzilaborce vyššia ako priemer SR a priemer PSK. Z vývoja počtu evidovaných nezamestnaných vyplýva, že v celom regióne má nezamestnanosť kolísavý veľmi pomaly klesajúci trend. Je to spôsobené poklesom dopytu pracovných síl v dôsledku nepriaznivej ekonomickej situácie hospodárskej základne a znižovania počtu voľných pracovných miest. Medziročne sa počet evidovaných nezamestnaných znižuje a v roku 2014 predstavoval 1 362, čo je miera na úrovni 19,95 %. Je to za sledované roky druhé najväčšie priblíženie sa k úrovni priemeru PSK.

Z celkového počtu evidovaných uchádzačov o zamestnanie, ktorý bol v roku 2014 v okrese Medzilaborce 1362 uchádzačov, 41 pochádzalo z obce Habura, z toho 20 mužov a 21 žien.

Tabuľka 9. Miera evidovanej nezamestnanosti (v %)

Okres Medzilaborce											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Spolu	20,59	17,10	14,44	15,36	16,71	21,76	19,40	19,84	22,31	19,72	19,95
Muži	20,31	16,48	14,36	14,03	13,49	19,62	17,65	18,10	21,31	18,59	19,57
Ženy	20,97	17,94	14,56	17,27	21,33	25,03	21,86	22,20	23,65	21,25	20,47

Tabuľka 10. Evidovaní uchádzači o zamestnanie v obci

Evidovaní uchádzači o zamestnanie	Obec Habura										
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Spolu	46	42	23	17	29	37	48	47	41	38	41
Muži	28	25	14	10	13	21	27	25	30	20	20
Ženy	18	17	9	7	16	16	21	22	11	18	21

Zdroj: ŠÚ SR

Tabuľka 11. Trvalo bývajúce obyvateľstvo podľa ekonomickej aktivity

Trvalo bývajúce obyvateľstvo podľa ekonomickej aktivity													
Pracujúci (okrem dôchodcov)	Pracujúci dôchodcovia	Osoby na materskej dovolenke	Osoby na rodičovskej dovolenke	Nezamestnaní	Študenti stredných škôl	Študenti vysokých škôl	Osoby v domácnosti	Dôchodcovia	Príjemcovia kapitálových príjmov	Deti do 16 rokov	Iná	Nezistená	Z toho ekonomicky aktívni
149	6	2	8	41	16	11	1	184	0	46	1	6	198

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Tabuľka 12. Ekonomicky aktívne obyvateľstvo, odvetvia ekonomickej činnosti rok 2011

Odvetvie ekonomickej činnosti	Muži	Ženy	Spolu	Odvetvie ekonomickej činnosti	Muži	Ženy	Spolu
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	17	1	18	Skladové a pomocné činnosti v doprave	4	0	4
Lesníctvo a ťažba dreva	3	0	3	Poštové služby a služby kuriérov	0	2	2
Ťažba uhlia a lignitu	1	0	1	Ubytovanie	1	0	1
Výroba potravín	0	1	1	Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	3	4	7
Výroba kože a kožených výrobkov	0	1	1	Výroba filmov, videozáznamov a televíznych programov, príprava a zverejňovanie zvukových nahrávok	1	0	1
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	5	0	5	Finančné služby, okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	1	0	1
Výroba papiera a papierových výrobkov	1	0	1	Poistenie, zaistenie a dôchodkové zabezpečenie okrem povinného	0	2	2

				sociálneho poistenia			
Výroba chemikálií a chemických produktov	0	1	1	Právne a účtovnícke činnosti	0	1	1
Výroba výrobkov z gumy a plastu	1	0	1	Architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy	1	0	1
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	0	1	1	Vedecký výskum a vývoj	0	1	1
Výroba a spracovanie kovov	1	0	1	Sprostredkovanie práce	1	1	2
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	7	0	7	Bezpečnostné a pátracie služby	2	0	2
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	1	0	1	Činnosti súvisiace s údržbou zariadení a krajinou úpravou	0	2	2
Výroba elektrických zariadení	2	2	4	Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	8	8	16
Výroba strojov a zariadení i. n.	0	1	1	Vzdelávanie	6	14	20
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	1	1	2	Zdravotníctvo	4	6	10
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	1	1	2	Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	2	10	12
Zber, úprava a dodávka vody	1	0	1	Sociálna práca bez ubytovania	0	3	3
Výstavba budov	8	0	8	Tvorivé, umelecké a zábavné činnosti	2	0	2
Špecializované stavebné práce	5	4	9	Športové, zábavné a rekreačné činnosti	1	0	1
Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	1	1	2	Činnosti členských organizácií	1	1	2
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	3	0	3	Oprava počítačov, osobných potrieb a potrieb pre domácnosti	1	0	1
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	5	6	11	Nezistené	7	8	15
Pozemná doprava a doprava potrubím	4	0	4	Spolu	114	84	198

Zdroj: SODB 2011

3.1.4 Občianska a technická vybavenosť

3.1.4.1 Občianska vybavenosť

3.1.4.1.1 Vzdelávanie

Predprimárne vzdelávanie obyvateľom obce zabezpečuje Materská škola, ktorej zriaďovateľom je obec. Inštitúcie zabezpečujúce primárne vzdelávanie v obci absentujú. Najbližšie školy (materské školy, základné školy, a stredné školy – gymnázium a SOŠ A. Warhola) sa nachádzajú v meste Medzilaborce.

3.1.4.1.2 Šport a športové zariadenia

V katastrálnom území obce sa nachádza lyžiarske stredisko. Lyžiari môžu v tomto stredisku využívať dve zjazdovky, ľahkú a stredne ťažkú s celkovou dĺžkou 1km.

Turisti z obce, ale aj z turisti z okolia, využívajú krásnu prírodu, ale aj vhodné podmienky v zimnom období na bežkovanie.

Vo futbale Haburu reprezentuje TJ Družstevník Habura.

V obci sa nachádza aj telocvičňa s menšou posilňovňou, ktoré sú umiestnené v budove bývalej ZŠ.

3.1.4.1.3 Zdravotníctvo

Obyvatelia obce dochádzajú za primárnou (všeobecnou preventívnou, diagnosticko – liečebnou), sekundárnou (špecializovanou diagnosticko – liečebnou) a terciárnou (následná starostlivosť u chorých s ukončeným liečebným plánom) zdravotnou starostlivosťou do okresného mesta Medzilaborce, keďže v obci služby spojené so zdravotnou starostlivosťou nie sú dostupné.

3.1.4.1.4 Sociálne služby

Sociálne služby v obci poskytuje nezisková organizácia DSS Medzilaborce. Tieto služby sú poskytované v obci od 1.1.2013, predtým boli poskytované len v meste Medzilaborce. Zariadenie má 3 organizačné jednotky: Domov sociálnych služieb s kapacitou 21 prijímateľov služieb, Zariadenie pre seniorov pre 22 prijímateľov služieb a Zariadenie opatrovateľskej služby pre 4 prijímateľov služieb.

Poskytované sociálne služby v zmysle zákona:

- pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby
- sociálne poradenstvo
- sociálnu rehabilitáciu
- ubytovanie

- stravovanie
- upratovanie, pranie, žehlenie a údržbu bielizne a šatstva
- pracovnú terapiu, záujmovú činnosť
- úschovu cenných vecí

3.1.4.1.5 Cestovný ruch a rekreácia

Ubytovacie služby poskytuje v obci penzión, v ktorého priestoroch sa nachádza aj kaviareň.

V katastrálnom území obce sa nachádzajú viaceré turistické i cykloturistické trasy, ktoré sú najviac navštevované v letných mesiacoch. V katastrálnom území obce sa nachádza lyžiarske stredisko.

3.1.4.1.6 Kultúrne inštitúcie a kultúrne pamiatky

Medzi významné kultúrno-historické pamiatky v Habure patrí drevený kostolík (cerkev), ktorý je vernou kópiou pôvodného pravoslávneho chrámu sv. Michaela Archanjela.

Pôvodný drevený kostol si postavili obyvatelia Habury v rokoch 1502-1510 ako pravoslávny. V roku 1740 tam však postavili kostol kamenný a drevený odpredali Malej Poľane, kde bol v roku 1759 zasvätený svätému Mikulášovi ako gréckokatolícky.

Ale aj Mala Poľana si časom postavila kamenný kostolík, a tak sa drevený kostol presťahoval do Hradca Králové, kde stojí do dnes. Nový kostolík vznikol v rámci slovensko-poľského projektu "Dva kostoly". V obci sa nachádzajú aj ďalšie významné pamiatky:

Kostol a zvonica, Národná kultúrna pamiatka, č. NKP 120

Pamätná tabuľa, roľnícka vzbura 1935, Národná kultúrna pamiatka, č. NKP 1298/0

Pomník, 1914 - 1944, major Kukorelli, Národná kultúrna pamiatka, č. NKP 1301/0

Knieža Laborec, socha odliata z bronzu, výška 5 metrov umiestnená na kopci v blízkosti vleku v juhozápadnej časti obce Habura.

3.1.4.2 Technická infraštruktúra

3.1.4.2.1 Cestná sieť a dopravné systémy

Cestná sieť

Územím obce prechádza cesta II. triedy (Medzilaborce ↔ Čertižné). V obci slúžia obyvateľom aj miestne komunikácie, ktoré má v správe a udržiava obec.

Cyklotrasy

Cyklisti môžu na cykloturistiku využiť viaceré trasy, ktoré územím obce prechádzajú.

Cestná doprava

Obyvatelia obce majú cestnú osobnú dopravu v rámci okresu a kraja zabezpečenú priebežnými linkami SAD Humenné. Dopravné spojenie v rámci kraja je zabezpečené aj inými prepravnými spoločnosťami.

Železničná doprava

Obcou neprechádza železničná trať. Najbližšia železničná stanica sa nachádza približne 7 km od obce v meste Medzilaborce.

3.1.4.2.2 Vodné hospodárstvo

Zásobovanie pitnou vodou

Obyvatelia obce sú zásobovaní pitnou vodou prostredníctvom vodného zdroja, ktorý sa nachádza v katastrálnom území obce

3.1.4.2.3 Energetické hospodárstvo

Zásobovanie plynom

Obec je plne plynofikovaná.

Zásobovanie elektrickou energiou

Je zabezpečené NN sieťou, ktorá je tvorená prevažne vzdušnými vedeniami v rámci celej obce. Na stĺpoch NN je umiestnené verejné osvetlenie.

3.1.4.2.4 Telekomunikácie

Intravilán obce je dobre pokrytý signálom všetkých operátorov poskytujúcich služby na území SR. Internetové služby sú poskytované prostredníctvom ADSL pripojenia a mobilného internetu.

Obecný rozhlas

Obec má vybudovaný obecný rozhlas. Ústredňa obecného rozhlasu sa nachádza v objekte Obecného úradu. Rozvod je vedený kombinovane pomocou vlastných stĺpov a stĺpov NN (vzdušným vedením).

3.1.4.2.5 Odpadové hospodárstvo

Obec v súčasnosti vyváža svoj komunálny odpad, v obci sa nenachádza žiadna skládka.

3.1.4.3 Štandardy minimálnej vybavenosti obce

Tabuľka 13. Vybavenosť obce

Výber ukazovateľov	Odporúčaná vybavenosť	Stav v obci
Školstvo		
Materská škola	•	Áno
Telovýchova a šport		
Ihrisko pre deti	•	Nie
Ihrisko pre mládež a dospelých	•	
Ihrisko maloplošné (menej ako 2000m ² plochy)	•	Áno
Cestovný ruch – verejné ubytovanie		
Horské apartmány	o	Nie
Zdravotníctvo a sociálne služby		
Ambulancie	o	Nie
Maloobchod		
Potraviny, zmiešaný tovar	•	Áno
Kultúra		
Knižnica (obecná, regionálna, krajská)	o	Nie
Výstavné priestory (výstavné areáli a siene)	•	Nie
Kultúrno – osvetové zariadenia, klubovne	•	Áno
Kostoly, modlitebne, synagógy, meditačné priestory	o	Áno
Cintoríny, domy smútku, urnové háje, krematóriá	•	Áno
Zeleň		
Parky a iné typy verejnej parkovej zelene	o	Áno
Zeleň v obytných územiach	o	Áno
Zeleň pri občianskej vybavenosti	•	Áno
Ostatná zeleň (cintoríny, kempy, zeleň peších zón, ...)	•	Áno
Zeleň pri výrobných a priemyselných areáloch	•	Nie
Prírodná zeleň (lesy)	•	Áno
Služby		
Služby pre obyvateľov (murár, elektrikár, a iné)	•	Áno

• odporúčaná vybavenosť

o alternatívne doplnenie vybavenosti

3.2 Analýza vonkajšieho prostredia

Rozvoj územia, ako aj rozvoj lokálnych ekonomík, je ovplyvňovaný „vnútornými a vonkajšími“ faktormi a kombináciou ich vzájomného pôsobenia. Medzi faktory ovplyvňujúce rozvoj územia patria endogénne a exogénne zdroje, ich vzájomná súvislosť a najmä schopnosť ich zhodnocovania. Prírodné a kultúrne zdroje, stav ekosystémov, stupeň rozvoja hospodárstva a priemyslu, kvalita služieb, ako aj zavádzanie vedy a výskumu do praxe sú dôležitým potenciálom pre rast konkurencieschopnosti, a s tým súvisiaci stupeň ekonomickej aktivity. Významne ovplyvňujú nielen rozvoj obce Habura, ale aj rozvoj ekonomík v blízkom okolí.

VONKAJŠIE FAKTORY ROZVOJA ÚZEMIA, VPLYV VONKAJŠIEHO PROSTREDIA NA ROZVOJ ÚZEMIA

V súvislosti s analýzou vonkajšieho prostredia a jeho vplyvu na rozvoj a rast miestnej ekonomiky obce Habura bola použitá STEEP analýza vonkajších faktorov.

Vyššie spomínané faktory z pohľadu vonkajšieho prostredia **v sociálnej, technologickej ekonomickej, ekologickej a politickej** oblasti ovplyvňujú schopnosť vytvárať pracovné príležitosti, a tým nepriamo ovplyvňujú výšku migračného salda, ktorá bola ku koncu roka 2014 v okrese Medzilaborce + 9 (rozdiel medzi vyst'ahovanými a prisťahovanými), ako aj výšku celkového prírastku, úbytku, ktorá bola - 58 (narodení, zomrelí, vyst'ahovaní, prisťahovaní) (ŠÚ, údaj ku 31.12.2014).

Z hľadiska vplyvu vonkajšieho prostredia na rozvoj miestnej ekonomiky v obci má v rámci okresu podstatnejší význam 5 miest, Medzilaborce, Svidník, Stropkov, Humenné a Snina. Okresné mesto Medzilaborce rozkladajúce sa smerom na juhovýchod od obce Habura je vzdialené 7 km. Keďže obec leží neďaleko hranice s Poľskom, najbližšie mesto na poľskej strane smerom na severovýchod je 60 km vzdialený Sanok.

Obec Habura je jednou z 23 obcí okresu Medzilaborce, ktorý rozlohou patrí k menším okresom SR, pretože je takmer o 200 km² menší ako priemerný okres Slovenskej republiky. Rozprestiera sa v Laboreckej vrchovine. Na severe hraničí s Poľskom, pričom sa tu nachádza hraničný priebeh Palota.

Ku 31.12.2014 žilo v okrese Medzilaborce 12 252 obyvateľov, z toho v produktívnom veku bolo 68,12%. Priemerný vek obyvateľov bol 41,41. Nezamestnanosť v okrese bola 19,95, z toho muži 19,57 % a ženy 20,47%. Z celkového počtu obyvateľov žije v okrese v predproduktívnom veku (do 14 rokov) 1 771 obyvateľov, v produktívnom veku (od 15 – 64) žije v okrese 8 346 a v poproduktívnom veku (65+) žije 2 135 obyvateľov. Počet dlhodobo

evidovaných uchádzačov o zamestnanie v okrese je 925. Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie so zdravotným postihnutím je 95. Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie – absolventi-109, počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie - mladiství-5. Z hľadiska vzdelanostnej štruktúry sa v okrese Medzilaborce žije 1 883 osôb bez vzdelania. /Zdroj: Štatistický úrad SR 2014/.

Miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Medzilaborce - 19,95% v porovnaní s mierou evidovanej nezamestnanosti v Prešovskom samosprávnom kraji -17,45 % je takmer o 2,5 % vyššia (ŠÚ, údaje ku 31.12.2014).

Na trhu práce v okrese Medzilaborce má dominantné postavenie strojársky priemysel, ktorý reprezentuje závod STROJLAB, s.r.o. Menej významné postavenie má v súčasnosti sklársky priemysel zaoberajúci sa brúsením skla, výrobou a predajom kryštálových lustrov. V tomto odvetví pôsobí niekoľko výrobných subjektov, pričom najväčším je GLASS –LUSTROVÉ KOMPONENTY, s.r.o. O niečo menšie sú Interglass, s.r.o. a LUSK SK, s.r.o.

V rámci okresu je zaznamenaný úpadok poľnohospodárskej výroby. Poľnohospodárskou výrobou sa zaoberajú spoločnosti Poľnoslužby Čabiny spol. s.r.o. a Družstvo Hluboká Rokytovce. Nastáva aj zmena v štruktúre právneho a vlastníckeho stavu subjektov zaoberajúcich sa poľnohospodárskou výrobou, a taktiež zmena prechodom z formy družstiev na spoločnosti s ručením obmedzeným a na akciové spoločnosti.

Podľa odvetvovej štruktúry najviac podnikateľov v okrese Medzilaborce podnikalo v priemyselnej výrobe (32%), vo veľkoobchode a maloobchode (0,20%), a v poľnohospodárstve, lesníctve a rybolove (12,5 %).

Podľa databázy Ministerstva hospodárstva SR, MH Invest s.r.o. je na území MAS LABOREC lokalizovaný Priemyselný park Medzilaborce o rozlohe 4,75 ha.

Do územia okresu zasahuje Chránená krajinná oblasť Východné Karpaty. V rámci nej nájdeme prevažne aj maloplošné chránené územia okresu, národnú prírodnú rezerváciu - Palotskú jedlinu a päť prírodných rezervácií - Beskydy, Haburské rašelinisko, Jarčiská, Mokré lúky pod Čertižným a prírodnú rezerváciu Pod Demjatou.

Chránená krajinná oblasť (CHKO) zahŕňa územie okresov Humenné, Medzilaborce, Svidník a Snina. Na hranici katastrov obcí Kalinov a Habura sa nachádza v doline Hlbokého potoka prírodná rezervácia Pod Demjatou. Patrí do územia CHKO Východné Karpaty.

Z hľadiska vplyvu vonkajšieho prostredia na rozvoj miestnej ekonomiky v obci je podstatný vplyv viacerých faktorov na úrovni Prešovského kraja. Obec sa nachádza na území bývalej Zemplínskej župy, a v súvislosti s tým sa na dotknutej časti územia Prešovského kraja zachovali významné historické pamiatky.

Na území okresu sa nachádzajú významné kultúrne pamiatky, sú to najmä gréckokatolícke kostoly, zvonice, kaštiele a kaplnky, ale aj iné:

Medzilaborce – Cerkev sv. Ducha - pravoslávny chrám postavený v roku 1949 v staroruskom renesančnom slohu. Postavený bol namiesto starého dreveného pravoslávneho chrámu. V chráme boli obnovené maľby gréckym ikonopiscom žijúcim v USA Dimitriosom Leussisom a Dušanom Kandrinčákom z Medzilaboriec. Za obdobie štyroch rokov na ploche 1600 m² stvárnil tristo päťdesiat ikon.

Múzeum Andyho Warhola bolo otvorené 30. júna 1991 vďaka iniciatíve Johna Warhola, viceprezidenta nadácie Andyho Warhola v New Yorku a ďalších nadšených propagátorov zakladateľa pop-artu. Veľká sála múzea patrí originálom a plagátom Andy Warhola, výtvarníka, predstaviteľa pop-artu, ktorého rodičia pochádzali z neďalekej obce Miková. Múzeum moderného umenia Andyho Warhola v Medzilaborciach je jedinou inštitúciou v Európe, ktorá sa venuje dielu a pôvodu jedného z najvýznamnejších umelcov druhej polovice 20. storočia – Andymu Warholovi.

Na cintoríne v obci **Čertižné** sa nachádzajú kultúrne pamiatky - hroby buditel'ov Adolfa Ivanoviča Dobrianskeho a Júliusa Stavrovského-Popradova. V obci je gréckokatolícky chrám z roku 1928 s nádherným interiérom.

V obci **Krásny Brod** sa nachádza Monastyr rádu svätého Bazila Veľkého založený v 14. storočí. Je jedným z najstarších a najkrajších monastyrov na Slovensku, ktorý priamo nadväzuje na cyrilo-metodskú tradíciu. Za ruinami sa v zachovalom stave nachádza kaplnka Pokrova. Do roku 1752 tu stáli len drevené kostolíky, ktoré často podliehali požiarom. V tomto roku bol vybudovaný prvý kamenný monastyr, ktorý bol trikrát zničený. Poslednýkrát počas prvej svetovej vojny. Nad vchodom bol pôvodne umiestnený nápis pripomínajúci zázračné uzdravenie. Koncom 19. storočia sa tu nachádzala aj rafinéria ropy.

V Dominantou obce **Kalinov** je cerkev Nanebevzatia Panny Márie. Cerkev bola postavená v 18. storočia. Stavba pozostáva z jednoduchoho priestoru, ktorý je zaklenutými pruskými klenbami a polkruhovým presbytériom.

Historické udalosti, ktoré sú späté s obcou (oslobodenie obce 21. septembra 1944) pripomína Pamätník prvej oslobodenej obce v II. svetovej vojne na území Československa, nachádzajúci sa v strede obce, bol prvý krát odhalený v roku 1969. Tento pamätník tvorí súsošie známeho slovenského sochára F.Gibalu. Pri pamätníku sa konajú oslavy oslobodenia.

V obci sa taktiež nachádza pamätná kameň vojakom Sovietskej armády a cintorín padlých vojakov, ktorí zomreli pri oslobodzovaní obce.

Obec Svetlice – v 30. tých rokoch 20. storočia tu bola postavená pila.

Územie okresu Medzilaborce patrí medzi územia s jedinečným bohatým prírodným a kultúrnym potenciálom. Okrem uvedených chránených území a kultúrohistorických pamätihodností je územie bohaté aj na rôzne organizované spoločenské podujatia. Každoročne sa tu konajú **folklórne festivaly**: Festival kultúry a športu v júni v Medzilaborciach, Dni Habury v júli v Habure, Radvanské slávnosti v auguste v Radvani nad Laborcom, Oslavy kultúry Rusínov v auguste v Rošovciach, ale konajú sa tu aj **stretnutia rodákov** v septembri v Palote.

Za pridanú hodnotu v oblasti cestovného ruchu môžeme považovať **cyklistickú infraštruktúru**.

Karpatská cyklistická trasa začína v Čertižnom, pokračuje cez Haburu, Medzilaborce, Ňagov, Čabalovce, Výravu, Svetlice, Sninu a Ubľu.

Cyklotrasa Komancza – Medzilaborce - bola otvorená v septembri 2001. Trasa cyklistického chodníka Medzilaborce – Komancza vedie cez hraničný priechod Palota – Radoszyce v dĺžke 170 km.

Turistické chodníky sú významným atraktorom v oblasti vidieckeho cestovného ruchu. Známe sú:

Kremenec – Ruské sedlo– Palota – Dukla, turistická trasa (dĺžka 70 km, po červenej značke, trasa je súčasťou európskej turistickej magistrály prechádzajúcej okresom)

Habura – Chvastejov – Kejda – štátna hranica s PR

Habura - Medzi Haburky – Prídatky – štátna hranica s PR

Habura - Pod Chotárom – Dychtivka – Kamjana – Brúsy – pila – hlavná železničná stanica Medzilaborce

Habura – Pod Chotárom – Dychtivka – Miková, obec

Habura Klimov – Driečna

Palota - Lupkovský priesmyk

Čertižné - Laborecké sedlo, štátna hranica s PR

Kalinov - Paseky, štátna hranica s PR

Na území okresu sa nachádzajú aj známe lyžiarske strediská, ako napr. Danová, ale aj Borov, prvé súkromné lyžiarske stredisko na Slovensku.

PSK patrí svojou rozlohou a počtom obyvateľov k najväčším krajom. Na základe regionalizácie OECD patrí PSK medzi prevažne vidiecke regióny V sídelnej štruktúre PSK, tak ako je to charakteristické pre celé územie SR, prevládajú malé obce do 1 000 obyvateľov.

Prešovský samosprávny kraj je na základe ekonomických ukazovateľov za posledné roky jedným z najzaostalejších regiónov Slovenska, čomu však nenasvedčuje územie bohaté na prírodné, kultúrne a historické zdroje. PSK patrí medzi kraje s najlepšou environmentálnou kvalitou. Na väčšine územia má PSK prostredie vysokej kvality. Prírodné prostredie je relatívne málo narušené najmä v oblastiach s nízkou ekonomickou aktivitou.

Na území kraja sa nachádza 66 území európskeho významu. Územie kraja je kvôli vyhovujúcej geologickej stavbe bohaté na výskyt minerálnych a termálnych vôd. Zastúpené sú všetky známe typy minerálnych vôd (prírodné minerálne vody, prírodné liečivé vody a prírodné minerálne vody stolové, okrem rádioaktívnych, niektoré dokonca vo veľkých koncentráciách). Sú považované za vzácny prírodný zdroj a bezpochyby sú ďalším predpokladom rozvoja územia.

Blízkosť zaujímavých prírodných jedinečností a kultúrno-historických, ale aj technických pamiatok dáva obci predpoklad pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu. Podmienkou však zostáva dobudovanie kvalitnej turistickej a voľnočasovej infraštruktúry, kvalitné základné i doplnkové služby. Spokojnosť a dopyt návštevníkov po ďalších službách vytvorí potenciál pre vznik nových pracovných príležitostí.

STEEP analýza vonkajších faktorov	
Sociálne faktory	<ul style="list-style-type: none"> • prírastok, úbytok obyvateľov • migrácia obyvateľov • vzdelanie • sociálne postavenie obyvateľov • historický a kultúrny vývoj spoločnosti • náboženské vyznanie
Technologické faktory	<ul style="list-style-type: none"> • zavádzanie IKT • zavádzanie inovatívnych technológií do výroby, postupov a procesov • investície v budúcnosti
Ekonomické faktory	<ul style="list-style-type: none"> • prepojenie s politickými faktormi • stav jednotlivých sektorov národného hospodárstva • vývoj meny, kurzu, inflácie • kúpyschopnosť obyvateľstva
Ekologické faktory	<ul style="list-style-type: none"> • ekosystémový prístup • ekosystémové služby
Politické faktory	<ul style="list-style-type: none"> • stupeň liberalizácie a demokracie • legislatívne zmeny ovplyvňujúce podnikateľskú sféru • prenos kompetencií zo štátnej úrovne na nižšie úrovne

3.3 Zhodnotenie súčasného stavu územia - SWOT analýza

PRIORITNÁ OBLASŤ HOSPODÁRSTVO

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - jedinečný prírodný potenciál - potenciál pre lesné hospodárstvo - potenciál pre poľnohospodársku činnosť - ovocinárstvo - významný kultúrno – historický potenciál - tradícia v organizovaní kultúrnych podujatí - existencia cyklotrasy - potenciál na výstavbu cyklotrás a doplnkovej infraštruktúry - potenciál pre vidiecky cestovný ruch - potenciál pre výstavbu turistickej a rekreačnej infraštruktúry - potenciál pre výstavbu infraštruktúry súvisiacej s voľným časom a kultúrou - potenciál pre výstavbu všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov - existencia zaujímavých lokalít s potenciálom ich zhodnotenia - zachovaný vidiecky ráz územia - potenciál pre vznik etnografického múzea - obcou prechádza cesta 2. triedy - blízkosť okresného mesta - dobré dopravné autobusové spojenie - kvalitný manažment obce 	<ul style="list-style-type: none"> - nízky rozpočet obce - nepostačujúca infraštruktúra pre oblasť lesného hospodárstva - nedostatočne zhodnotený kultúrno – historický potenciál - nepostačujúca infraštruktúra pre oblasť vidieckeho cestovného ruchu - nedostatok subjektov zaoberajúcich sa poskytovaním kreatívnych služieb v oblasti kultúry - nedostatočne zhodnotený prírodný potenciál - absencia prírodného kúpaliska - nedostatočne využitý potenciál pre výstavbu cyklotrás a doplnkovej infraštruktúry - nevyužitý objekty v zlom technickom stave - nedostatočná motivácia pre podnikanie vo vidieckom cestovnom ruchu - nedostatočne využitý marketing - nedostatok priestorov na podnikanie
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - podpora v oblasti budovania cyklotrás z národnej úrovne - marketingové aktivity na národnej úrovni - podpora vidieckeho cestovného ruchu z národnej úrovne - možnosť podpory definovaných oblastí z EŠIF - možnosť podpory definovaných oblastí z iných finančných mechanizmov - blízkosť zamestnávateľov etablovaných na trhu - politiky PSK v jednotlivých oblastiach - dokumenty na úrovni PSK 	<ul style="list-style-type: none"> - nezáujem o služby v oblasti vidieckeho cestovného ruchu - ukončenie činností alebo znižovanie stavu zamestnancov zamestnávateľmi z regiónu - nezáujem o poľnohospodárske produkty – produkcia ovocných sádov - nezáujem výstupy spracovania ovocia - neúspešnosť pri čerpaní finančných prostriedkov (NFP) - vysoká miera nezamestnanosti

PPRIORITÁ OBLASŤ SOCIÁLNA (SLUŽBY)

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - významný kultúrno - historický potenciál - cez obec prechádza cesta 2. triedy - vysoký počet obyvateľov v produktívnom veku - záujem o zavedenie bezpečnosti v obci - zásobovanie pitnou vodou - plynofikácia obce 	<ul style="list-style-type: none"> - nepostačujúca voľnočasová a kultúrna infraštruktúra - nedokončená rekonštrukcia vodovodu - zlý technický stav budovy v správe obce - nepostačujúca plocha parkovísk - absencia kamerového systému - nepostačujúca kvalita verejného osvetlenia
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - možnosť podpory v rámci dosiahnutia globálneho cieľa z EŠIF - možnosť podpory definovaných aktivít z iných finančných mechanizmov - možnosť štátnych dotácií a grantov 	<ul style="list-style-type: none"> - nezáujem zo strany súkromného a neziskového sektora o partnerstvo s verejným sektorom - nedostatočný záujem zo strany klientov - nedostatočný záujem o poskytovanie služieb zo strany poskytovateľov - nedostatok štátnych dotácií na podporu, skvalitnenie a na vznik nových foriem sociálnych služieb - neúspešnosť po podaní ŽoNFP

PPRIORITÁ OBLASŤ ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - výborné klimatické podmienky - jedinečná okolitá príroda - chránené vtáčie územie - chránená krajinná oblasť - veľká rozloha lesov – 1407 ha - životné prostredie s výbornou kvalitou - potenciál pre zdravý životný štýl - záujem o ochranu existujúcich ekosystémov - potenciál pre zriadenie obecného komunálneho kompostoviska - záujem obyvateľov o zhodnotený BRKO - kompost 	<ul style="list-style-type: none"> - zlý technický stav verejných budov – vysoká energetická náročnosť - absencia zhodnocovania BRKO - nedokončený vodovod - absencia preventívnej ochrany pred povodňami - nedokončená rekonštrukcia vodovodu
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - možnosť podpory definovaných oblastí z EŠIF - možnosť podpory v rámci jednotlivých oblastí z iných finančných mechanizmov - možnosť štátnych dotácií a grantov - využívanie OZE 	<ul style="list-style-type: none"> - nezáujem zo strany podnikateľov produkujúcich BRKO - nedostatočná prevencia pred environmentálnymi rizikami - neúspešnosť pri čerpaní finančných prostriedkov z iných finančných mechanizmov

3.4 IDENTIFIKÁCIA POTRIEB A MOŽNOSTÍ ROZVOJA:

1. Motivovať k zvýšeniu záujmu o rastlinnú poľnohospodársku výrobu - ovocinárstvo, vytvorenie dostatočnej surovinovej základne pre potravinársky priemysel, diverzifikácia poľnohospodárskej prvovýroby s orientáciou na výrobky s vyššou pridanou hodnotou (vyššia špecializácia výroby).
2. Vytvoriť vhodné podmienky pre vznik pracovných príležitostí v oblasti lesného hospodárstva, v rámci produkčných a neprodukčných funkcií lesa.
3. Vytvoriť pracovné príležitosti motivovať k zakladaniu mikro a malých podnikov, podpora nových výrobkov s vyššou pridanou hodnotou, trvalo udržateľná integrácia mladých ľudí do pracovného života, zvýšenie šancí pre 50+.
4. Vytvoriť podmienky pre spracovanie poľnohospodárskej produkcie, iniciovať spoluprácu medzi podnikateľskými subjektmi poľnohospodárskej výroby a vytvoriť priaznivé prostredie pre vznik krátkych odbytových reťazcov s cieľom posilniť odbyt poľnohospodárskych výrobkov s vyššou pridanou hodnotou na lokálnom potravinovom trhu. Popri tradičných komoditách v rastlinnej výrobe zamerať sa aj na špeciálne komodity.
5. Klásť väčší dôraz ochrane, rozvoju, zhodnocovaniu a efektívnemu využívaniu endogénnych zdrojov, prírodného a kultúrno – historického dedičstva
6. Zvýšiť investície do infraštruktúry malých rozmerov, technickej, sociálnej, voľnočasovej, najmä v nadväznosti na podporu aktívneho a zdravého starnutia.
7. Klásť väčší dôraz na ochranu biologickej diverzity, efektívne využívanie pôdy, ekosystémový prístup a podporu ekosystémových služieb vrátane zelených infraštruktúr, ako aj na podporu energetickej efektívnosti a využívania energie z obnoviteľných zdrojov
8. Zavádzanie zhodnocovania biologicky rozložiteľného odpadu, prevencia pred vznikom odpadu, budovanie povedomia o nakladaní s odpadom

4 STRATEGICKÁ ČASŤ

Vízia
Habura, záruka biodiverzity

Prioritná oblasť: HOSPODÁRSTVO	Prioritná oblasť: SOCIÁLNA (SLUŽBY)	Prioritná oblasť: ŽIVOTNÉ PROSTREDIE
Globálny cieľ	Globálny cieľ	Globálny cieľ
Zvýšiť výkonnosť tých sektorov lokálnej ekonomiky, ktoré podporujú jej rast a konkurencieschopnosť	Zvýšiť výkonnosť tých sektorov lokálnej ekonomiky, ktoré aj sekundárne podporujú jej rast a konkurencieschopnosť	Zvýšiť výkonnosť tých sektorov lokálnej ekonomiky, ktoré podporujú ochranu a prevenciu pred znehodnotením endogénnych zdrojov
Špecifické ciele	Špecifické ciele	Špecifické ciele
<i>Efektívne využiť disponibilné endogénne zdroje</i>	<i>Lepšie zhodnotiť disponibilné endogénne zdroje</i>	<i>Lepšie ochrániť endogénne zdroje</i>

5 PROGRAMOVÁ ČASŤ

Prioritná oblasť	Opatrenie	Aktivita
HOSPODÁRSTVO	Opatrenie 1.1.1 Zavádzanie činností zvyšujúcich výkonnosť v oblasti poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a včelárstva	1.1.1.1 Obnova ovocných sádov
		1.1.1.2 Ochrana a starostlivosť o obecné lesy
		1.1.1.3 Sprístupnenie lesov výstavbou lesnej dopravnej siete
	Opatrenie 1.1.2 Zabezpečenie dostupnosti infraštruktúry a služieb podporujúcich vidiecky cestovný ruch	1.1.2.1 Budovanie nových cykloturistických trás, vrátane doplnkovej infraštruktúry
		1.1.2.2 Vytvorenie oddychovej zóny "Kamjana"
		1.1.2.3 Zriadenie etnografického múzea
		1.1.2.4 Prírodné kúpalisko, resp. protipožiarna vodná nádrž
	Opatrenie 1.1.3 Zabezpečenie dostupnosti sociálnej infraštruktúry a infraštruktúry podporujúcej rozvoj podnikania	1.1.3.1: Rekonštrukcia a zvyšovanie energetickej efektívnosti budov

Prioritná oblasť	Opatrenie	Aktivita
SOCIÁLNA (SLUŽBY)	Opatrenie 2.1.1. Zabezpečenie kvalitnej technickej infraštruktúry a infraštruktúr podporujúcich rozvoj vidieckeho cestovného ruchu	Aktivita 2.1.1.1 Modernizácia verejného osvetlenia
		Aktivita 2.1.1.2 Inštalácia kamerového systému
		Aktivita 2.1.1.3 Oprava chodníkov po rekonštrukcii vodovodu
		Aktivita 2.1.1.4 Vybudovanie parkovísk pred dôležitými objektami
		Aktivita 2.1.1.5 Rekonštrukcia obecného úradu a kultúrneho domu
		Aktivita 2.1.1.6 Zriadenie obecného cintorína

Prioritná oblasť	Opatrenie	Aktivita
ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	Opatrenie 3.1.1 Zabezpečenie kvalitnej environmentálnej infraštruktúry	Aktivita 3.1.1.1 Protipovodňové opatrenia
		Aktivita 3.1.1.2 Výstavba verejného kompostoviska
		Aktivita 3.1.1.3 Dokončenie rekonštrukcie vodovodu
		Aktivita 3.1.1.4 Čistička odpadových vôd

5.1 Ukazovatele

PRIORITNÁ OBLASŤ HOSPODÁRSTVO				
Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
			Rok 2015	Rok 2023
Opatrenie 1.1.1 Zavádzanie činností zvyšujúcich výkonnosť v oblasti poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a včelárstva				
1.1.1.1 Obnova ovocných sádov				
	Obnovené sady	ha	0	
1.1.1.2 Ochrana a starostlivosť o obecné lesy				
			0	
1.1.1.3 Sprístupnenie lesov výstavbou lesnej dopravnej siete				
	Nové a zrekonštruované lesné cesty	m	0	
Opatrenie 1.1.2 Zabezpečenie dostupnosti infraštruktúry a služieb podporujúcich vidiecky cestovný ruch				
1.1.2.1 Budovanie nových cykloturistických trás, vrátane doplnkovej infraštruktúry				
	Nové cyklotrasy	m	0	
	Nové doplnky cykloturistickej infraštruktúry	počet	0	
1.1.2.2 Vytvorenie oddychovej zóny "Kamjana"				
	Nová oddychová zóna	počet	0	
1.1.2.3 Zriadenie etnografického múzea				
			0	
1.1.2.4 Prírodné kúpalisko				
	Nové prírodné kúpalisko	počet	0	
Opatrenie 1.1.3 Zabezpečenie dostupnosti sociálnej infraštruktúry a infraštruktúry podporujúcej rozvoj podnikania				
1.1.3.1: Rekonštrukcia a zvyšovanie energetickej efektívnosti budov				
	Zrekonštruované budovy	počet	0	

PRIORITNÁ OBLASŤ SOCIÁLNA (SLUŽBY)				
Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
			Rok 2015	Rok 2023
Opatrenie 2.1.1 Zabezpečenie kvalitnej technickej infraštruktúry a infraštruktúr podporujúcich rozvoj vidieckeho cestovného ruchu				
Aktivita 2.1.1.1 Modernizácia verejného osvetlenia				
	Zmodernizované prvky vereného osvetlenia	počet	0	
Aktivita 2.1.1.2 Inštalácia kamerového systému				
	Nový kamerový systém		0	
Aktivita 2.1.1.3 Oprava chodníkov po rekonštrukcii vodovodu				
	Zrekonštruované chodníky	m	0	
Aktivita 2.1.1.4 Vybudovanie parkovísk pred dôležitými objektami				
	Novo vytvorené parkovacie miesta	počet	0	
Aktivita 2.1.1.5 Aktivita 2.1.1.5 Rekonštrukcia obecného úradu a kultúrneho domu				
Aktivita 2.1.1.6 Zriadenie obecného cintorína				
	Nový obecný cintorín	počet	0	

Aktivita 2.1.1.7 Výstavba obecných garáží				
	Nové parkovacie miesta v garážach	počet		
Aktivita 2.1.1.8 Vytvorenie športovo relaxačnej zóny vrátane detských hracích prvkov				
	N			

PRIORITNÁ OBLASŤ ŽIVOTNÉ PROSTREDIE				
Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
			Rok 2015	Rok 2023
Opatrenie 3.1.1 Zabezpečenie kvalitnej environmentálnej infraštruktúry				
Aktivita 3.1.1.1 Protipovodňové opatrenia				
	Počet obyvateľov využívajúcich opatrenia povodňovej ochrany	počet	0	
Aktivita 3.1.1.2 Výstavba verejného kompostoviska				
	Nové verejné kompostovisko	počet	0	
Aktivita 3.1.1.3 Dokončenie rekonštrukcie vodovodu				
	Zrekonštrovaný vodovod	m	0	
Aktivita 3.1.1.4 Čistička odpadových vôd				
	Nová čistička odpadových vôd	počet	0	

5.2 Projektové zámery

Názov investora	Typ zámeru	Klasifikácia stavby	Zameranie projektu (názov vystihujúci zámer)	Stručný popis, resp. poznámky	Oblasť, na ktorú je projektový zámer orientovaný			Ukazovatele výstupov		Stav pripravenosti projektového zámeru	Predpoklad. termín realizácie (od - do)	Predpoklad. náklady v €	Priorita zámeru
					Oblasť	Kategória	Iné	Ukazovateľ / jednotka	Plánovaná hodnota				Priorita
Prioritná oblasť HOSPODÁRSTVO													
Habura	Invest.	-	Obnova ovocných sádov v k.ú Habura		Zamestnanosť			počet obyvateľov	512	V štádiu úvah	2018-2020	12 000,00	Zámer je v súčasnosti len v polohe úvah
Habura	Invest.	-	Starostlivosť o obecné lesy	Vytvorenie pozemkového spoločenstva hospodáriaceho na obecných ale i súkromných lesoch	Zamestnanosť	Poľnohospodárstvo		počet vlastníkov lesa	200	V štádiu úvah	2016		Budeme realizovať aj bez prípadnej dotácie
Habura	Invest.	2112 - Miestne komunikácie	Vybudovanie spoločných zariadení PU v obci Habura	Výstavba lesných ciest po pozemkových úpravách	Technická infraštruktúra	Iné - doplňte	Lesné hospodárstvo	dĺžka v metroch		Hotové VO, vybraný dodávateľ	2016-2020	4 200 000,00	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov
Habura	Invest.	2112 - Miestne komunikácie	Podpora regionálnej cykloturistickej štruktúry	Vybudovanie cyklotrás s možnosťou využitia v zimných mesiacoch - beh na lyžiach	Cestovný ruch	Doprava, komunikácie, MHD	Lesné hospodárstvo	dĺžka v metroch		Spracovaná projektová dokumentácia	2016	36 000,00	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov
Habura	Invest.	2412 - Ostatné športové a rekreačné stavby	Obnova a skvalitnenie prírodného turisticky zaujímavého objektu	Vytvorenie oddychovej zóny pre turistov a obyvateľov obce pri vodnom prameni v lokalite "Kamjana"	Cestovný ruch	Agroturistika	Turistika / cykloturistika /šport	počet turistov	1000	V štádiu úvah	2017	6 000,00	Zámer je v súčasnosti len v polohe úvah
Habura	Invest.	1262 - Múzea a knižnice	Etnografické múzeum		Cestovný ruch	Iné - doplňte	Turistika / cykloturistika	počet návštevníkov	3000	V štádiu úvah	2016-2017	10 000,00	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov
Habura	Invest.	2412 - Ostatné športové a rekreačné stavby	Prírodné kúpalisko, resp. protipožiarna vodná nádrž		Cestovný ruch	Kultúra	Tradície / zvyky	počet návštevníkov	5000	V štádiu úvah	2018-2020	200 000,00	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov
Habura	Invest.	1230 - Budovy pre obchod a služby	Rekonštrukcia budov za účelom vytvorenia multifunkčných verejných priestorov	Revitalizácia objektu v obci Habura za účelom vytvorenia priestorov na podnikanie, zdrav. strediska a pod.	Sociálna infraštruktúra	Iné - doplňte	relax / agroturistika	počet obyvateľov	512	V štádiu úvah	2017-2020	200 000,00	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov

Názov investora	Typ zámeru	Klasifikácia stavby	Zameranie projektu (názov vystihujúci zámer)	Stručný popis, resp. poznámky	Oblasť, na ktorú je projektový zámer orientovaný			Ukazovatele výstupov		Stav pripravenosti projektového zámeru	Predpokl. ad. termín realizácie (od - do)	Predpoklad. náklady v €	Priorita zámeru
					Oblasť	Kategória	Iné	Ukazovateľ / jednotka	Plánovaná hodnota				Priorita
Prioritná oblasť SOCIÁLNA (SLUŽBY)													
Habura	Invest.	2420 - Ostatné inžinierske stavby, i.n.	Modernizácia verejného osvetlenia v obci Habura	LED osvetlenie, výmena rozvádzačov	Technická infraštruktúra	Verejné osvetlenie		počet obyvateľov	512	Hotové VO, vybraný dodávateľ	2016	38 000,00	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov
Habura	Invest.	2213 - Diaľkové telekomunikačné siete a vedenia	Kamerové systémy		Technická infraštruktúra	Iné - doplníte		počet obyvateľov	512	V štádiu úvah	2016	20 000,00	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov
Habura	Invest.	2112 - Miestne komunikácie	Oprava chodníkov po rekonštrukcii vodovodu	Oprava ľavostranného chodníka v celej obci	Technická infraštruktúra	Doprava, komunikácie, MHD		dĺžka v metroch		Spracovaná projektová dokumentácia	2016-2017	100 000,00	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov
Habura	Invest.	2130 - Pohybové, vybavovacie a manipulačné plochy	Vybudovanie parkovísk pred dôležitými objektami	Parkovisko pri futbalovom ihrisku, parkovisko pri cintoríne	Technická infraštruktúra	Iné - doplníte		počet obyvateľov/návštevníkov	512/5000	V štádiu úvah	2017-2020	20 000,00	Budeme realizovať aj bez prípadnej dotácie
Habura	Invest.	1261 - Budovy na kultúrnu a verejnú zábavu	Rekonštrukcia obecného úradu a kultúrneho domu	Zateplenie fasády a osadenie okien na kultúrnom dome, výmena vykurovacieho systému.	Sociálna infraštruktúra	Občianska vybavenosť		počet obyvateľov	512	V štádiu úvah	2017-2018	100 000,00	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov
Habura	Invest.	1272 - Budovy a miesta na vykonávanie náboženských aktivít	Nový obecný cintorín	Vybudovanie nového cintorína vzhľadom na nedostatočnú kapacitu cintorína pri gréckokatolíckej cirkvi	Iné - doplníte			počet hrobových miest	200	Spracovaná štúdia	2016-2017	30 000,00	Budeme realizovať aj bez prípadnej dotácie
Habura	Invest.	1242 - Garážové budovy	Výstavba garáží	Obecné garáže na prenájom obyvateľom obce	Technická infraštruktúra	Iné - doplníte		počet obyvateľov	10	V štádiu úvah	2017-2020	50 000,00	Budeme realizovať aj bez prípadnej dotácie
Habura	Invest.	2412 - Ostatné športové a rekreačné stavby	Revitalizácia parku	Vytvorenie športovo relaxačnej zóny vrátane detských hracích prvkov	Sociálna infraštruktúra	Občianska vybavenosť		počet obyvateľov	512	V štádiu úvah	2016-2020	100 000,00	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov

Názov investora	Typ zámeru	Klasifikácia stavby	Zameranie projektu (názov vystihujúci zámer)	Stručný popis, resp. poznámky	Oblasť, na ktorú je projektový zámer orientovaný			Ukazovatele výstupov		Stav pripravenosti projektového zámeru	Predpokl. ad. termín realizácie (od - do)	Predpoklad. náklady v €	Priorita zámeru
					Oblasť	Kategória	Iné	Ukazovateľ / jednotka	Plánovaná hodnota				Priorita
Prioritná oblasť ŽIVOTNĚ PROSTREDIE													
Habura	Invest.	2420 - Ostatné inžinierske stavby, i.n.	Protipovodňové opatrenia	Úprava regulácie rieky Laborec a jeho prítokov v oblasti katastra obce, výstavba odvodňovacích kanálov, zregulovanie miestneho potôčika "Drapalka"	Životné prostredie	Prevenencia pred prírodnými nešťastiami		dĺžka v metroch		Spracovaná projektová dokumentácia	2017-2020	2 600 000,00	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov
Habura	Invest.	2420 - Ostatné inžinierske stavby, i.n.	Výstavba verejného kompostoviska		Životné prostredie	Zhodnocovanie odpadu		počet obyvateľov	512	V štádiu úvah	2016-2017	30 000,00	Budeme realizovať aj bez prípadnej dotácie
Habura	Invest.	2222 - Miestne potrubné rozvody vody	Dokončenie rekonštrukcie vodovodu	Prepojenie zdroja - prameňa s vodojemom	Technická infraštruktúra	Rozvody elektriny, vody a plynu		počet obyvateľov	800	Zámer je pokračovaním už realizovaného projektu	2016	100 000,00	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov
Habura	Invest.	2223 - Miestne kanalizácie	Čistička odpadových vôd		Technická infraštruktúra	Kanalizácia, čistiareň odpadových vôd		počet obyvateľov	512	V štádiu úvah	2017-2022	300 000,00	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov

5.1 Projektové zámery so spracovanou štúdiou / projektovou dokumentáciou / vydanými povoleniami

Prioritná oblasť: HOSPODÁRSTVO					
1.1.1.3 Sprístupnenie lesov výstavbou lesnej dopravnej siete					
Základné údaje					
<i>Garant:</i>		obec			
<i>Kontaktná osoba</i>		starosta / poverená osoba			
<i>Začatie a ukončenie projektu</i>		2016-2020			
<i>Súčasný stav projektu</i>		hotové VO, vybraný dodávateľ			
<i>Stav pred realizáciou</i>		zlý technický stav lesných komunikácií			
<i>Cieľ</i>		„Efektívne využiť disponibilné endogénne zdroje“			
<i>Výstup</i>		vybudovaná sieť lesných komunikácií			
<i>Výsledok</i>		sprístupnenie lesa			
<i>Dopad</i>		vyššia výkonnosť lesného hospodárstva			
Realizácia projektu					
<i>Fáza /míľnik</i>		<i>Predpokladaný termín</i>			
Prípravná fáza (podľa potreby – projektová dokumentácia, stavebné povolenie, a iné)		2016-2017			
Príprava a podanie žiadosti o NFP		2016-2017			
Verejné obstarávanie a odpis zmluvy		-			
Realizácia projektu / kolaudácia		2016-2020			
Financovanie projektu					
<i>Druh výdavku</i>	Náklady spolu v €	Zdroje financovania			
		EU	SR	Obec	Iné
Prípravná fáza					
Verejné obstarávanie					
Realizácia	4 200 000,00	x	x	x	
Spolu	4 200 000,00	x	x	x	

Prioritná oblasť: HOSPODÁRSTVO					
1.1.2.1 Budovanie nových cykloturistických trás, vrátane doplnkovej infraštruktúry					
Základné údaje					
<i>Garant:</i>	obec				
<i>Kontaktná osoba</i>	starosta / poverená osoba				
<i>Začatie a ukončenie projektu</i>	2016				
<i>Súčasný stav projektu</i>	Spracovaná projektová dokumentácia				
<i>Stav pred realizáciou</i>	nepostačujúca sieť cyklotrás, absencia doplnkovej infraštruktúry				
<i>Cieľ</i>	„Efektívne využiť disponibilné endogénne zdroje“				
<i>Výstup</i>	nová cyklotrasa, osadené nové prvky doplnkovej infraštruktúry				
<i>Výsledok</i>	vyšší počet cykloturistov				

Dopad		posilnenie miestnej ekonomiky			
Realizácia projektu					
Fáza /míľnik		Predpokladaný termín			
Prípravná fáza (podľa potreby – projektová dokumentácia, stavebné povolenie, a iné)		2016			
Príprava a podanie žiadosti o NFP		2016			
Verejné obstarávanie a odpis zmluvy		2016			
Realizácia projektu / kolaudácia		2016-2017			
Financovanie projektu					
Druh výdavku	Náklady spolu v €	Zdroje financovania			
		EU	SR	Obec	Iné
Prípravná fáza					
Verejné obstarávanie					
Realizácia	36 000,00	x	x	x	
Spolu	36 000,00	x	x	x	

Prioritná oblasť: SOCIÁLNA (SLUŽBY)					
Aktivita 2.1.1.1 Modernizácia verejného osvetlenia					
Základné údaje					
Garant:		obec			
Kontaktná osoba		starosta / poverená osoba			
Začatie a ukončenie projektu		2015-2016			
Súčasný stav projektu		hotové VO, vybraný dodávateľ			
Stav pred realizáciou		nevyhovujúci technický stav, nevyhovujúci stav rozloženia, resp. zahustenia svetelných bodov			
Cieľ		„Lepšie zhodnotiť disponibilné endogénne zdroje“			
Výstup		Svetelná sústava podľa aktuálne platných noriem			
Výsledok		nižšia spotreba elektrickej energie			
Dopad		bezpečnosť obyvateľov			
Realizácia projektu					
Fáza /míľnik		Predpokladaný termín			
Prípravná fáza (podľa potreby – projektová dokumentácia, stavebné povolenie, a iné)		2015			
Príprava a podanie žiadosti o NFP		2015/2016			
Verejné obstarávanie a odpis zmluvy		2015			
Realizácia projektu a kolaudácia		2016			
Financovanie projektu					
Druh výdavku	Náklady spolu v €	Zdroje financovania			
		EU	SR	Obec	Iné
Prípravná fáza	-				
Verejné obstarávanie	-				
Realizácia	38 000,00	x	x	x	
Spolu	38 000,00	x	x	x	

Prioritná oblasť: SOCIÁLNA (SLUŽBY)					
Aktivita 2.1.1.3 Oprava chodníkov po rekonštrukcii vodovodu					
Základné údaje					
Garant:		obec			
Kontaktná osoba		starosta / poverená osoba			
Začatie a ukončenie projektu		2016 - 2017			
Súčasný stav projektu		spracovaná projektová dokumentácia			
Stav pred realizáciou		zlý technický stav			
Cieľ		„Lepšie zhodnotiť disponibilné endogénne zdroje“			
Výstup		kvalitná technická infraštruktúra			
Výsledok		vyšší počet užívateľov			
Dopad		vyššia kvalita života			
Realizácia projektu					
Fáza /míľnik		Predpokladaný termín			
Prípravná fáza (podľa potreby – projektová dokumentácia, stavebné povolenie, a iné)		2016			
Príprava a podanie žiadosti o NFP		2016			
Verejné obstarávanie a odpis zmluvy		2016			
Realizácia projektu a kolaudácia		2016-2017			
Financovanie projektu					
Druh výdavku	Náklady spolu v €	Zdroje financovania			
		EU	SR	Obec	Iné
Prípravná fáza	-				
Verejné obstarávanie	-				
Realizácia	100 000,00	x	x	x	
Spolu	100 000,00	x	x	x	

Prioritná oblasť: SOCIÁLNA (SLUŽBY)	
Aktivita 2.1.1.6 Zriadenie obecného cintorína	
Základné údaje	
Garant:	obec
Kontaktná osoba	starosta / poverená osoba
Začatie a ukončenie projektu	2016-2017
Súčasný stav projektu	spracovaná štúdia
Stav pred realizáciou	nedostatok pohrebných miest
Cieľ	„Lepšie zhodnotiť disponibilné endogénne zdroje“
Výstup	nový obecný cintorín
Realizácia projektu	
Fáza /míľnik	Predpokladaný termín
Prípravná fáza (podľa potreby – projektová dokumentácia, stavebné povolenie, a iné)	2016
Príprava a podanie žiadosti o NFP	-
Verejné obstarávanie a odpis zmluvy	2016
Realizácia projektu a kolaudácia	2016-2017
Financovanie projektu	

Druh výdavku	Náklady spolu v €	Zdroje financovania			
		EU	SR	Obec	Iné
Prípravná fáza	-				
Verejné obstarávanie	-				
Realizácia	30 000,00			x	
Spolu	30 000,00			x	

Prioritná oblasť: ŽIVOTNÉ PROSTREDIE
Aktivita 3.1.1.1 Protipovodňové opatrenia
Základné údaje

Garant:	obec
Kontaktná osoba	starosta / poverená osoba
Začatie a ukončenie projektu	2017-2020
Súčasný stav projektu	spracovaná projektová dokumentácia
Stav pred realizáciou	nedostatočná protipovodňová ochrana obyvateľov obce
Cieľ	„Lepšie ochrániť endogénne zdroje“
Výstup	Zrealizovaná regulácia rieky Laborec a prítokov v katastri obce
Výsledok	zníženie rizika povodní
Dopad	ochrana ekosystémov

Realizácia projektu

Fáza /míľnik	Predpokladaný termín
Prípravná fáza (podľa potreby – projektová dokumentácia, stavebné povolenie, a iné)	2017
Príprava a podanie žiadosti o NFP	2017
Verejné obstarávanie a odpis zmluvy	2017
Realizácia projektu a kolaudácia	2017-2020

Financovanie projektu

Druh výdavku	Náklady spolu v €	Zdroje financovania			
		EU	SR	Obec	Iné
Prípravná fáza					
Verejné obstarávanie					
Realizácia	2 600 000,00	x	x	x	
Spolu	2 600 000,00	x	x	x	

Prioritná oblasť: ŽIVOTNÉ PROSTREDIE
Aktivita 3.1.1.3 Dokončenie rekonštrukcie vodovodu
Základné údaje

Garant:	obec
Kontaktná osoba	starosta / poverená osoba
Začatie a ukončenie projektu	2016
Súčasný stav projektu	pokračovanie už realizovaného projektu
Stav pred realizáciou	znížená úžitková schopnosť
Cieľ	„Lepšie ochrániť endogénne zdroje“

Výstup	vodovod spĺňajúci aktuálne platné normy				
Výsledok	vyšší počet napojených obyvateľov				
Dopad	vyššia kvalita života				
Realizácia projektu					
Fáza /míľnik	Predpokladaný termín				
Prípravná fáza (podľa potreby – projektová dokumentácia, stavebné povolenie, a iné)	-				
Príprava a podanie žiadosti o NFP	-				
Verejné obstarávanie a odpis zmluvy	-				
Realizácia projektu a kolaudácia	2016				
Financovanie projektu					
Druh výdavku	Náklady spolu v €	Zdroje financovania			
		EU	SR	Obec	Iné
Prípravná fáza	-				
Verejné obstarávanie	-				
Realizácia	100 000,00	x	x	x	
Spolu	100 000,00	x	x	x	

6 REALIZAČNÁ ČASŤ

6.1 Akčný plán

Opatrenie / Aktivita	Obdobie realizácie	Zdroj financovania				Ukazovateľ
		ÉU	SR	Obec	iné	
Prioritná oblasť HOSPODÁRSTVO						
Opatrenie 1.1.1 Zavádzanie činností zvyšujúcich výkonnosť v oblasti poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a včelárstva						
1.1.1.1 Obnova ovocných sádov	2018-2020	x	x	x		
1.1.1.2 Ochrana a starostlivosť o obecné lesy	2016	x	x	x		
1.1.1.3 Sprístupnenie lesov výstavbou lesnej dopravnej siete	2016-2020	x	x	x		
Opatrenie 1.1.2 Zabezpečenie dostupnosti infraštruktúry a služieb podporujúcich vidiecky cestovný ruch						
1.1.2.1 Budovanie nových cykloturistických trás, vrátane doplnkovej infraštruktúry	2016	x	x	x		
1.1.2.2 Vytvorenie oddychovej zóny "Kamjana"	2017	x	x	x		
1.1.2.3 Zriadenie etnografického múzea	2016-2017	x	x	x		
1.1.2.4 Prírodné kúpalisko	2018-2020	x	x	x		
Opatrenie 1.1.3 Zabezpečenie dostupnosti sociálnej infraštruktúry a infraštruktúry podporujúcej rozvoj podnikania						
1.1.3.1 Rekonštrukcia a zvyšovanie energetickej efektívnosti budov	2017-2020	x	x	x		
Prioritná oblasť SOCIÁLNA (SLUŽBY)						
Opatrenie 2.1.1 Zabezpečenie kvalitnej technickej infraštruktúry a infraštruktúr podporujúcich rozvoj vidieckeho cestovného ruchu						
Aktivita 2.1.1.1 Modernizácia verejného osvetlenia	2016	x	x	x		
Aktivita 2.1.1.2 Inštalácia kamerového systému	2016	x	x	x		
Aktivita 2.1.1.3 Oprava chodníkov po rekonštrukcii vodovodu	2016-2017	x	x	x		
Aktivita 2.1.1.4 Vybudovanie parkovísk pred dôležitými objektami	2017-2020	x	x	x		
Aktivita 2.1.1.5 Rekonštrukcia obecného úradu a kultúrneho domu	2016	x	x	x		
Aktivita 2.1.1.6 Zriadenie obecného cintorína	2016-2017			x		
Aktivita 2.1.1.7 Výstavba obecných garáží	2017-2020			x		
Aktivita 2.1.1.8 Vytvorenie športovo relaxačnej zóny vrátane detských hracích prvkov	2016-2020	x	x	x		
Prioritná oblasť ŽIVOTNÉ PROSTREDIE						
Opatrenie 3.1.1 Zabezpečenie kvalitnej environmentálnej infraštruktúry						

Aktivita 3.1.1.1 Protipovodňové opatrenia	2017-2020	x	x	x		
Aktivita 3.1.1.2 Výstavba verejného kompostoviska	2016-2017	x	x	x		
Aktivita 3.1.1.3 Dokončenie rekonštrukcie vodovodu	2016			x		
Aktivita 3.1.1.4 Čistička odpadových vôd	2017-2022	x	x	x		

7 FINANČNÁ ČASŤ

Opatrenie	Aktivita	Klasifikácia stavby	Ukazovateľ	Termín realizácie projektu	Náklady spolu	Zdroje financovania				
						ÉÚ	Štátny rozpočet	Rozpočet obce	Úverové zdroje	Iné
Prioritná oblasť HOSPODÁRSTVO										
1.1.1 Zavádzanie činností zvyšujúcich výkonnosť v oblasti poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a včelárstva	1.1.1.1 Obnova ovocných sádov									
	1.1.1.2 Ochrana a starostlivosť o obecné lesy									
	1.1.1.3 Sprístupnenie lesov výstavbou lesnej dopravnej siete									
1.1.2 Zabezpečenie dostupnosti infraštruktúry a služieb podporujúcich vidiecky cestovný ruch	1.1.2.1 Budovanie nových cykloturistických trás, vrátane doplnkovej infraštruktúry									
	1.1.2.2 Vytvorenie oddychovej zóny "Kamjana"									
	1.1.2.3 Zriadenie etnografického múzea									
	1.1.2.4 Prírodné kúpalisko									
1.1.3 Zabezpečenie dostupnosti sociálnej infraštruktúry a infraštruktúry podporujúcej rozvoj podnikania	1.1.3.1: Rekonštrukcia a zvyšovanie energetickej efektívnosti budov									

Opatrenie	Aktivita	Klasifikácia stavby	Ukazovateľ	Termín realizácie projektu	Náklady spolu	Zdroje financovania				
						ÉÚ	Štátny rozpočet	Rozpočet obce	Úverové zdroje	Iné
Prioritná oblasť SOCIÁLNA (SLUŽBY)										
2.1.1 Zabezpečenie kvalitnej technickej infraštruktúry a infraštruktúr podporujúcich rozvoj vidieckeho cestovného ruchu	2.1.1.1 Modernizácia verejného osvetlenia									
	2.1.1.2 Inštalácia kamerového systému									
	2.1.1.3 Oprava chodníkov po rekonštrukcii vodovodu									
	2.1.1.4 Vybudovanie parkovísk pred dôležitými objektami									
	2.1.1.5 Rekonštrukcia obecného úradu a kultúrneho domu									
	2.1.1.6 Zriadenie obecného cintorína									
	2.1.1.7 Výstavba obecných garáží									
	2.1.1.8 Vytvorenie športovo relaxačnej zóny vrátane detských hracích prvkov									

Opatrenie	Aktivita	Klasifikácia stavby	Ukazovateľ	Termín realizácie projektu	Náklady spolu	Zdroje financovania				
						ÉÚ	Štátny rozpočet	Rozpočet obce	Úverové zdroje	Iné
Prioritná oblasť ŽIVOTNĚ PROSTREDIE										
3.1.1 Zabezpečenie kvalitnej environmentálnej infraštruktúry	3.1.1.1 Protipovodňové opatrenia									
	3.1.1.2 Výstavba verejného kompostoviska									
	Aktivita 3.1.1.3 Dokončenie rekonštrukcie vodovodu									
	3.1.1.4 Čistička odpadových vôd									

8 Záver

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce predstavuje strednodobý plánovací dokument. Priority boli stanovené na základe odborných analýz a identifikovaných potrieb s cieľom vytvoriť podmienky pre zvyšovanie kvality života obyvateľov, a to prostredníctvom cielene nasmerovaných intervencií do definovaných oblastí rozvoja a zabezpečiť tak rozvoj miestnej ekonomiky a rast konkurencieschopnosti.

Implementácia programu bude priebežne monitorovaná a hodnotená s ohľadom na výsledky a dopad realizovaných intervencií.

9 Použité zdroje

1. Štatistický úrad SR
2. Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, v znení neskorších predpisov
3. Zákon č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov
4. Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001
5. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja
6. Národná stratégia regionálneho rozvoja SR 2010
7. Stratégia Európa 2020
8. Integrovaný regionálny operačný program